Plymouth, Pa., 12 Birželio.

Jau nů antro pusmeczio pereito meto slogina ir vargina darbinįkus taip vadinama bedarbė. Szimtai tukstanczių darbinįkų, kurie uždirbo savo sudžiuvusiomis rankomis tukstanczius milijonų dolerių, neturi darbo, neturi důnos. Darbinįkams, isz kurių daugumas jau per kelioliką ir perkelis deszimtis metų trusėjo, liejo prakaitą, kraują, dabartės reikia badą kęsti. Tie sziądien vaikszczioja apskarę, su veidu perdrožtu nusiminimo ir rupesczio rikszte, kurių gyslos buvo isztemptos per ilgas dienų valandas, kaip strunos ant smuiko ir neviena perpjauta darbo kircziu, isztekino raudoną it purpurą kraują, tą brangiausią sultį žmogaus gyvasties, kuri suvarvėjo į szaltą žemę arba aplaistė kristalu tviskanczius anglius. Lieja darbinįkai savo kraują, lieja prakaitą su krauju sumaiszytą; prakaitą, kuris bėgdamas per vargůlio suvytusius ir iszblyszkusius skrůstus, iszvagůja vagų vagomis jo veidą, lyg anos grynos vandens szaltinėlio cziurkszlės, bėgdamos kasdien kad ir per kietą skalą, padaro ant jos subraižymus, slėnelius. Kenczia' vargůliai darbinįkai badą, darbinįkai, isz kurių nů darbo sunkumo, ir skaudulių panesztų, nevienam jau ir aszarų pritruko akyse ir akys apsiblausė, aptemo ir į lindo giliai į kaktą, lyg nebenorėdamos arba nebegalėdamos perneszti tų skriaudų, tų prispaudimų, kurias darbinįkai neszė ir nesza ant savo sprando. Darbinįkai neturi darbo, neturi ko valgyti; darbinįkai, kurių szirdys nů sunkių dusavimų džiusta, vysta, it ana lelija, negaudama isz dangaus rasos; darbinįkai, kurių krutinės susitraukė, sumažėjo, negaudamos į savę to kvepianczio ir stiprinanczio oro, kuriůmi gėris kiekvienas kvietkelis, paukszteli ir žvėrelis. Jums darbinįkai, toms pasaulės bitelėms, reikia sziądien apdriskusiems vaikszczioti, reikia veizėti į savo pusnůgius ir pusalkanius vaikelius, reikia žiurėti į savo verkianczias ir dusaujanczias paczias; paczias, kurios jus giedrioje dienelėje patieszijo, pastiprino, nuszlůstė linksmu veidu jųs isz darbo pagrįžusius purvais ir prakaitu apstirusius veidus ir priglaudė ir prispaudė prie savo szirdžių, atgaivino jus; tos paczios sziądien neturi ką valgyti arba turi graužti sausą důnos plutą. Darbinįkai, jus sziądien kencziate darbo neturėdami, darbo, kuris isz jusų tukstanczius kas mets jau nuploja it peles pelekautůse, jau sužeidžia ir įlaužia bei įlenkia nugarkaulį ir palenkia jusų kuną, junų galvą žemyn, tartum norėdamas, kad jus mislytumėte tikt apie smertį, ir nepakeltumėte daugiau galvos augsztyn ir nepavezėtumėte į žibanczią saulę ir žvaigždėmis spindantį dangų; lyg geisdamas, kad jus nepakeltumėte akių į saulę amžinos teisybės ir szviesybės, kurios spinduliai szildo ir apszvieczia kiekvieną nů jų nesitolinantį! Palenkė jus darbo jungas, tartum norėdamas, kad ant jusų kaip ant palenktų medžių, arba kuprotų verbliudų, dar didesnę nasztą galima butų uždėti. Negaunat jus, darbinįkai, darbo, užstojo bedarbė, dėlko ir kas tam kaltas? Bene jus, kurie triusėjote, kaip skrusdėlės dieną ir naktį, kasėte isz gilumos žemės auksą ir sidabrą!! Jeigu kas taip sakytų arba mislytų, tai vis vienodai butų, kad kas tartų: žemė iszdžiuvo, kad lietus lyjo, maszina sustojo, kad ją garas varė arba: diena tamsi, nės saulė szvieczia. Juk jus darbinįkai esate lietum, kuris důda auglį szei pasaulei, garu, kuris ją judina ir saulė, kuri důda pasaulei turto szilumą ir sparnus prie szviesybės. Nebuk ant svieto jusų, darbinįkai, metą kitą, o visas svietas sudžius, aptems ir nustos gyvumo. Ne darbinįkai yra kalti sziądieninio sunkaus laiko, bet tie, kuriems jie supylė savo rankomis milijonus ir prigirdė savo krauju iki raudonumo. Tie sziądien visi didžturcziai, kapitalistai *), tardamiesi, kad dar didesnę liuto dalį nů darbinįkų — avinėlių atplėszti, sustabdė savo darbavietes.

Tuli kapitalistai, matydami, kad bedarbės laike tukstancziai darbinįkų bedarbo, ėmė isz to naudotis, sumažindami užmokestį darbůjantiems darbinįkams. Darbinįkai tai supratę, ėmė szimtais tukstanczių straikůti ir norinczius jų vietą užimti darbinįkus nů darbo vaikyti ir bausti. Straikai paskutiniame laike iki to daėjo, kad daugelyje vietų buvo kraujo praliejimai ir nemažos blėdys padarytos. Kraujas liejos beveik tikt paczių darbinįkų; tadgi galima sakyti, kad jis atnesz dėl darbinįkų vaisius; kaip ir kiekvienas nekaltas kraujas. Straikai dar nepasibaigė. Tacziaus pamaželi viskas į geresnę pusę slenka: vienur pradeda dirbti po senoviai, kitur sziek-tiek; bet vis daugiau ir daugiau; dirbtų dar geriau, kad ne lietus, kuris daug kasyklių užliejo ir tokiu budu sulaikė darbus. Kapitalistai taipgi, matydami, kad jau sunku bus darbinįkus pergalėti, pradėjo jiems vietoms nusileisti, kodėl ir straikai ėmė mažintis.

Darbinįkai vieszpataus sykį ant svieto, bet tikt tada, kada apsiszvies, nės be apszvietimo galima ką su kumszczia, ginklais pergalėti, bet, idant ant pergalėtų vieszpatauti, reikia turėti mokslą, apszvietimą, kitaip pergalėtojai tarp pergalėtų, jei jie bus labjau už jůs apszviesti, sutirps kaip sniegas nů szilumos.

*) Reikia žinoti, kad Washingtone senatas, kongresmanai ir kiti urėdinįkai yra tankiai patys kapitalistais ir daro taip, kaip dar didesnius pinįgus sudėti, nevezėdami ant darbinįkų labo. O taipogi neapsleina ir be papirkimų isz kapitalistų szalies.

— „Lietuva" susilaukė naujo redaktoriaus, p. A. Jocio, jauno vaikino, neseniai atvykusio isz Lietuvos, isz priežasties persekiojimo per maskolius už patrijotiszkus darbus. Tikiamės, kad naujas redaktorius, paėmęs į savo rankas „Lietuvą", nenorės jai důti kitokios pakreipos, bet leisdamas tůmi keliu, kuriůmi iki sziol ėjo, patobulins jos raszybą, padarys turtingesne ir prakilnesne įtalpoje, žodžių, pakels ją augszcziau ant laipsnio tėvyniszkos dirvos ir apszvietimo. Todėl linkiame naujam redaktoriui, p. A. Jociui, gražiausios kloties tame sunkiame ir svarbiame užsiimime.

Redakcija.

Isz Lietuvos.

— *Isz Suvalkų.* Pirmose dienose Gegužio mėnesio Suvalkůse kareiviai bekasdami smiltis užtiko lavoną a. a. kunįgo Dailidės. Tas kunįgas per lenkmetį buvo Rudaminoje (Kalvarijos paviete) vikarijum ir paszventino lenkams ginklus. Užtą jį gudai suėmė ir Suvalkůse nugabenę suszaudė. Užtikę kaulus ir drapanas kareiviai tů davė žinią vyresnybei, o žinia tůjaus po miestą pasklido. Isz pradžių žmonėms neleido žiurėti, ale paskui apicierai sako „puskaj smotriat na ksendza miatežnika" (tegul žiuri į maisztinįką kunįgą). Miestas norėjo lavoną palaidoti ant kapinių, ale gudų vyriausybė neleido. Žmonės gana rimti ir žinantiejie dalyką, sako

buk net telegrama leista į Peterburgą, ale ir isz ten atsakyta, kad nevalia. Vienok man rodos, kad tai netiesa. Kad paprastas eilinis kareivis nesupranta, jog mirti kovoje tautos su tauta, tai ne maisztas kelti, tai nieko stebėtino nėra, kad pagaliaus apicieriai gal atsirasti taip kvaili, ar be sąžinės, tai suprantama, ale, kad už trisdeszimties metų po karės, o ministrai europiszkos vieszpatystės neturėtų gûdonės lavonui to žmogaus, kurs žuvo už tėvynę, tai visai netikėtina, nors tai gudų ministrai. Kad ir kun. Dailidė buvo lietuvis, ale mirė ne už Lietuvą, už Lenkiją, vienok, asz, o tikiûsi, kad ir visi žmonės, nors lenkmeczio nelaikau už savo tautos karę su prispaudėjais, vienok, žmogui mirusiam už tėvynę, kaip jis ją suprato, turiu gûdonę. Kad karėje daryta visokių galvažudysczių iki nenorinti, tai nieks nesistebi (nors tai buvo XIX amžiuje), ale per trisdeszimtis metų, tai tik galėjo ir viena ir kita pusė atsipeikėti. Nė, politika negalėjo ministrams liepti taip pasielgti, nės ar gi tikrai jie norėtų lenkams parodyti, kad gudų jungas, tai geležinis ir dagi vinių prikalinėtas stûbris. Žodžiu kalbant, netikėtina, kad isz Peterburgo atsakytų, jog nevalia laidoti ant kapinių lavono žmogaus mirusiojo karėje. Civilizûtûse krasztûse ir piktadėjus nužudįtus už didžiasias nedorybes, laidoja da ant kapinių, o czia dabar sztaip!

Cz.

— *Senapilė.* Tęsiu toliaus kroniką nesmagių atsitikimų, pradėtą pereitą kartą. Ugnelė Senailėj prasidėjus isz mažo tvarcziuko, nemažai blėdies pridirbo. Kiek namų sudegė — sulyg sziol nežinia, bent man. Kalbos apie skaitlių sudegusių namų labai yvairûja: vieni paženklina szimtą sudegusių namų, kiti taksavoja į 200, da kiti net iki pustreczio szimto. Lenkiszki dieniniai laikraszcziai nepamirszo iszpasakot savo skaitytojams Senapilės ugnelę; tuli isz jų, (kaip „Dzennik dla wszystkich“) raszo viską padidįdami, buk sudegus kone visa Senapilė: katalikų bažnyczia, ligonbutis, gimnazija, virszinįko namas, ir t. t. iszrokûja, lyg tyczia, sudegusia tą dalį miesto, kuri liko sveika, o liko sveika, pagal jų žodžius, tik ta dalis miesto, kuri sudegė. Ugnelė prasidėjo nû taip vadinamos„ Prienų ulyczios ir iszdegė miestas nû ten į pietus.

Drumstam vandenij ne vienas mėgsta gaudyt žuvis. Ir czia, prie ugnelės, neapsiėjo be szelmystų. Kada mėtėsi ant gatvės visoki daigtai, trempiami kojomis praeivių, atsirado nevienas, kurs pasilokamijo ir įsidėjo į kiszenių szį ta. Tokius, kaip tik patėmijo, tûjaus policija kiszo į pestunges ir ne ant jûkų prikaisziojo, kad jau daugiaus nė lįst nenorėjo. Vienas žydas norėjo padaryt gerą geszeftą su savo muriniu namu, kursai yra gerai įasekuravotas: kada ugnelė buvo da toli nû namo minėto žydo, namas isz vidurio užsidegė. Subėgus gaisrinė komanda (pożarnaja komanda) užgesino, nors žydas raukėsi. Ir kad jau nesisekė žydeliui, tai nesisekė: vėliaus ugnelė daėjo sulyg greta sto vinczio namo, ji prarijo, o namas ano žydelio beveik prisiglaudęs prie deganeziojo, nės tarp jų tik toks tarpukas buvo, kad su vargu galima buvo iszvažiût kur neplatum vežimu, liko sveikas! Abelnai imant nedaugelis dejavo, žiurėdami į ugnelę — ugnepinigiai visus suramino. Vienk buvo žmonių, ypacz pavargusių žydelių, neturinczių savo locnų namų, kurie su tikru nusiminimu žiurėjo į liepsnas. Kas da buvo nematęs, galėjo prisižiurėti, kokį baisų ženklą iszspaudžia ant veido nusiminimas, kaip tarytum per suakmenėjusi, nė vienu muskulu nedrebantį veidą, byra stambios isz atmerktų akių aszaros.... Daugausiai blėdies turėjo tie, kurių namai nedegė, nės besikraustydami priesz ugnelę daug daigtų sutansė, iszmetė, pavogdino, už ką nieks neatlygįs.

Žmogžudžiai, kurie papjovė 2 žydu Pilviszkiûse ir keturis Kazlų Rudoj (arba tiesiok: Kazlûse) yra suimti trys. Iszdavė jûs vienas isz jų, Krivaitis, neseniai pabėgęs isz Kalvarijos kalėjimo. Kada zemskiai suėmė Krivaitį, kaipo pabėgėlį isz kalėjimo, nieko nežinodami apie jo prisidėjimą prie pjovimo žydų, jis pamislijo, kad jį už žydus suėmė ir prasitarė:„ Kam manę vieną turite imti, paimkit ir anûs ir jie lygiai žydus pjovė.“ Suimti kiti žmogžudžiai gynėsi, kad jie nieko nežiną, bet neiszsisuks. Mažas, szeszių metų, žydukas, sunus vieno isz papjautų žydų, visus tris pažino, nors tyrinėtojas (sledavatelis) po kelissyk davė jam jûs rinkti isz didelio pulko, sumaiszydamas su paszaliniais, tyczia paszauktais žmonėmis, žydukas nė sykį neapsiriko. Da jis nurodė, kad vienas isz jų turėjo nedidelę barzdukę, kurią nors buvo jau nusiskutęs, žyduko neapmonijo. Tyrinėjimas darodė, kad tikrai tas žmogus pirmiaus turejo tokią barzdukę, kaip žydukas pasakojo. Iszliko tas žydukas neužmusztu dėlto, kad spėjo pasislėpt nû žmogžudžių polova. Krivaitis prisipažino, kad jie iszpjovė Pilviszkių szinkorius ir Kazlų ir jei butų nesuimti, butų da papjovę Sasnavos turtingą szinkorių, kataliką, ir susirinkę tokiu budu pinįgų, butų iszdumę į Ameriką. Patsai savę teisiño tûm, kad jis nenorėjęs niekam atimti gyvastį ir atkalbinėjęs draugus, kad neužmuszinėtų, tik pinigus atimtų. Jis nė nemuszęs, tik žibinęs, kada jo sėbrai atiminėjo gyvastį žydams. Žydukas patvirtino, kad Krivaitis netik nemuszė, bet ir draugus atkalbinėjo, kad liautusi. Nepaisant ant to, visus tris nuvarė pas kalvį ir apkaustė į retėžius (lenciugus). Pinįgų pas žmogžudžius rado tik 90 rublių. Daigtus iszplėsztus žmogžudžiai sakėsi sudėję pas vieną turtingą ukinįką. Pravardės to ukinįko neminėsiu, pakoliai nepasirodys, ar tai teisybė. Žmogžudžiai galėjo melûti.

A. a. kn. Simanas Varkaila, buvęs Szunskų prabaszczius, nė po smert negali spakainini žemėj ilsėtis. Jo kuną net kapûse baniutija. Dar budamas gyvas, pasistatė Szunskûse ant szventoriaus paminklą Motinos Dievo ir apaczioj sklepą, kur jo kunas turėjo but palaidotas. Valdžia nedaleido jam numirus ten jį paladot ir prisakė, kad„ piemû ten turi gulet, kur jo avėlės“, t. y. ant abelnų kapinių. Nekurie nenustojo vilties, kad toliaus bus daleista perkelt jo kuną ant szventoriaus, ir dėlto nors nulydėjo kuną į kapines! bet į žemę nekasė, tik dailiai dûbę lentomis užtaisė; bet jų viltis niszsipildė: neseniai gavo žinią isz Varszavos, kad ant szventoriaus laidot jokiu budu negalima. Pavymui po tam, dar tik kelios dienos atgalios, patėmijo, kad kapas kun. Simano iszdraskytas, lentos iszimtos. Szaltyszius davė žinią vaitui, zemskiai ėmė po parapiją jieszkot ir rado pas vieną daržinįką lentas nû kunįgo kapo. Žmogelis prisipažino, kad tikrai tos lentos nû kapo ir iszdavė da tris kitus, su kuriais drauge draskė kapą. Visus keturis suaresztavojo. Užklausti, kodėl jie kapą draskė, visi vienodai pasakė, kad jûs papirko vienas kunigas, kun. Simano giminietis, kad jie tą

padarytų. Kas toliaus bus, pamatysim, o dabar tiek gerai, kad draskytojai kapo suimti, nės kitaip Szunskų parapija butų nusiszaukus. Jau ir taip ji daug nukentėjo nekaltai, aczių kunigui S. Varkailai. Nevienam Szunskų parapijonui iki szioliai akis knaibė, sakydami suvis nekaltiems: „A, tai jus tie, ką su kunigais norite vajavotie?“ Bent dabar pasirodįs, kas buvo kaltas.

Pavasaris sziltas, tankiai sziluma gana augsztai pakyla, taip 16 Gegužio buvo 24 laipsniai Reamiuro, o 17 G. 22 laipsniai. Tankiausiai esti po 20. Tik lietaus vis stokůja ir stokůja. Teisybė, palinojo visur, bet nevienodai, o visur da skundžiasi, kad reiktų lietaus. Dzukijoj ir Zanavykůse tiek. vietomis prilijo, kad bulves isz vagų iszplovė; Kapsůse tokių didelių lietų beveik niekur nebuvo. Kaip kur tik tiek palynojo, kaip kunigas bažnyczioj krapyla paszlaksto. Javai nelabai tarpsta — persausa. Niekas nerugotų, jeigu ir kelias dienas pagreczjui palynotų, o didžiuma turėtų isz to neiszpasakytą džiaugsmą. Vaisiai sodůse dailiai mezga, galima tikėtis, kad szįmet bus sodůse dailių gruszių, obůlių, o labjausiai vysznių.

J. Vėžys.

— *Ryga, Gegužio.*

13 (1) dienoje Gegužio mėnesio, (8 adynoje vakare ant Karlevyczjaus salės) „Rygos Lietuvių Paszelpos Draugystė“, turėjo savo balių. Nežiurint ant to, kad diena buvo labai graži, szilta, ir rami ir beveik visi žmonės isz miesto buvo iszvaikszczioję į artymiausius nů miesto miszkus – krumus ir sodnus, pasikvėpůti szviežiu oru, ant baliaus publikos prisirinko gana apszcziai, (apie 260 žmogystų). Viskas ant to pirmutinio lietuviszko baliaus nusidavė gražiai, tyliai, be jokių „skandalų“: isz sąnarių mažai kas buvo atėję, bet daugiausiai sveczių, kurie ėjo isz žingeidingumo, norėdami pamatyti, kaip lietuviai linksminsis. Įėmimas buvo vidutinis, nės viską užmokėjus, kaip tai: už salę, muzikantams ir kitus iszdavimus, gryno pelno atliko 75 rubliai; isz ko mes labai džiaugiamės, nės musų draugystės finansai dabar dar labai silpni yra. Sąnarių skaitlius kožną dieną augte auga, nės dabartės yra apie 170. Turime viltį, kad ir daugiaus bus, kad tiktai tarp musų butų sutikimas, meilė ir vienybė.

Ponai lenkai nesigėdi mums visokius nepatikimus daryti, prikalbėdami visus ir kožną, kad isz musų draugystės nieko nebus, kad tai tiktai monai — apgavimai, ir kad kasierius, suėmęs pinigus nů kvailų lietuvių, iszbėgsęs į Ameriką ir t. t. Atsiranda ir tokių, kurie žada savo pagelbą vedime knigų rokundų ir kitų draugystės dalykų; žinoma, nekitaip, kaip lenkiszkai; lenkai įkalba, kad lietuviszka raszyba ir kalba netinkanti draugystės dalykůse, ypacz vedime knigų, ir rokundų. Tokios ir tam lygios painės yra mums taisomos, bet mes esame gyvenime jau daug kartaus isztyrę ir tokiems prikalbinėjimams nesidůsime savęs apgauti. Mat lenkai jau papratę ponais buti, tai jiems rodos, kad mes be jų protektorato nieko neįveiksime padaryti.....

„*Kiszkis isz Kopustų*“.

— *Žemaitkiemiuse*, Aukmergės paviete dar, pernai sudegė medinė bažnyczia jau tretį kartą, o dabar valdžia neleidžia anos atstatyti ir per tai dievmaldystė szopoje yra atprovinėjama. Ten netoli Karoliszkyje yra cerkvė, kurios popas nori, kad Žemaitkiemių parapijos suvisum nebutų, bet ją prie Polnįkų bažnyczios priskirtų, nės mislyja ant Žemaitkiemių sudegusios bažnyczios pčiaciaus cerkvę statyti.

Jurgėnůse, Pompėnų par., Panevėžio paviete, yra aptiekorius Stonkunas, kuris per tris metus nežinojo, kas jį sistematiszkai apvaginėja, paskui datyrė, kad tai buvo gminо sargas Svirplis, kuris 12 raktų turėdamas, prie jo jutrinų raktus pririnko ir szį tą vaginėjo, su žydais prekiaudamas, pakol jį per tas dienas nenutvėrė. Ans vogė drobę, sidabrą, szilkus, skuras, javus t. t. Ten pat susiedijoje pas Brazinską pavogė 40 purų javų, kelis ritinius drobės, mėsos ir t. t., kuriůs pas vagį atrado.

Talkonių sodžiuje, netoli nů Pompėnų, Panevėžio pav., atrastas yra labai svarbus archeoliogiszkas dalykas, iszkastas isz žemės, regis, kryžeivių, labai gražiai užlaikytas panceris, kurį Lipnickas atrado. Gerai butų, kad ans į musų rankas patektų.

— Su valnais žmonėmis (!!) reikalai dabar iki galo Lietuvoje daeina. Iki szioliai prisudyta tapo žemė 6,685 dvarůse, o iszmierůta 22,300 dvarůse. Valdžia vėl rupinasi apie iszdalinimą karaliszkos žemės dėl burliokų; apart to vidurinių reikalų ministerija susižinojus su Vilniaus general-gubernatoriumi, paskyrė ant jo rankų 40,000 rublių dėl burliokų paszalpos, jeigu pas jůs gaisras, gyvůlių iszdvėsimas atsitiktų ir t. t. Abelnai, kaip „Ruskaja Žizń“ raszo: „daromas yra viskas, kas tiktai galima, dėl patvirtinimo ten (Lietuvoje) maskoliszko gaivalo.

— Gydanti tarnystė susideda szįmet Kauno rėdyboje isz 208 daktarų, kurių tarpe yra 2 moterys, 349 feldczėriai ir 71 akuszerka (bobutė). Aptiekų yra 108, karaliszkų ligonbuczių yra 7 su 238 lovomis, ukiszkų 10, gydyklos 28 po 2 lovas, žydiszkų 5 ir privatiszkų 2, isz viso 52 ligonbucziai, kur gydosi 7,035 žmogystės; ateinanczių ligonių buvo 94,985. Privatiszki gydytojai turėjo 81,611 ligonius. Ant limpanczių ligų sirgo 15,158 žmogystės, isz kurių mirė 2,183, arba 14,4 procentų. Kůdaugiau mirė isz rauplių, nės 27, 2 procentai. Rauplės buvo įskiepytos 28,898 vaikams. Du atsitikimu su stabu (trąd) buvo Telszių paviete. Mirė abelnai 40,291 žmogystė, tai yra ant 591 daugiau, kaip 1891 mete. Sujungtas tapo 10,371 moterystė, arba ant 845 mažiau, kaip 1891 mete. Vaikų gimė 53,348 (menkiau per 3,671). Paprastas priaugimas per tai isznesza 13,057, arba 0,82 procentų.

— 1 Sausio 1893 m. liaudės Kauno rėdyboje buvo 1,626,262 žmogystės abiejų lyczių: pagal tikėjimą: katalikų 1,182,554, kalvynų 11,335, pravoslavnų 40,250, jednoviercų 787, staroviercų 26,214, karaimų 234, liuteronų 47,336, anabaptistų 378, mahometonų 1,563, žydų 315,623. Žydiszkos liaudės pasididinimas regis mažinasi. Žydai dabar turi 19,40 procentų isz visos liaudės, o pirm 10 metų turėjo 19,41 procentůs.

Kauno rėdybos liaudė didinasi, bet daug greicziau didinasi girtybė. Nů karsztų gėrymų akcziža 1892 m. iszneszė 1,889,140 rublių, tai yra ant 66,190 rublių daugiau, negu 1891 mete, szinkių skaitlius nů to laiko pasididino ant 11 ir dabar yra 5,531, arba viens szinkius ant 294 gyventojų.

Praėjusiame mete Kauno pacztos apturėjo 260 laikrasz-

czių 10,151 egzemplioriûse, iez kurių apie 1,600 buvo urėdiszkų. Lenkiszkų laikraszczių apturėta 38 skaitliuje 2,275 egzempliorių, arba ant 227 egzempliorių daugiau kaip praeitûse metûse. Kûdaugiau skaitytojų turi: „Gazeta Świąteczna“, „Kraj“ ir „Przegląd Katolicki“, kûmaziau mėnesiniai varszaviszki laikraszcziai. Maskoliszki laikraszcziai turi 66,9 procentus isz visų, lenkiszki 22,7 procentus, vokiszki 4,8 proc. żydiszki — 3,2 proc., latviszki 2,4 procentus. Isz užrubežio aptur 139 egzempliorius visokių laikraszczių. (Kraj).

— „Pamiatnaja Kniżka Vilenskoi gubernji“ 1894 m. padûda szitokią statystiką Vilniaus rėdybos: katalikiszkų kunigų svietiszkų yra 222, zokonikų 25 (5 vyrai, 20 moterių), liuteroniszkų 2, kalviniszkų 2, żydiszkų 7, karaimiszkų 3, mahometoniszkų 7, pravoslavnų popų 195, zokonikų 119. Vilniaus rėdyboje yra liaudės 1,373,722 żmogystės (677,243 vyrai, 696,529 moterys). Isz tų katalikų 371,625 vyrų ir 387,466 moterių, liuteronų 1,435 vyrai ir 1,476 moterys, żydų 102,299 vyrai ir 102,847 moterys, karaimų 286 vyrai ir 286 moterys, mahometonų 1,485 vyrai ir 1,526 moterys, pravoslavnų 187,296 vyrai ir 190,492 moterys, raskolnikų 12,719 vyrų ir 12,352 moterys.

„Pamiatnaja kniżka Vilenskoi gubernji“ 1894 m. raszo, kad visų iszkalų, apart cerkvinių, yra Vilniaus rėdyboje 388 (pacziame Vilniuje 126, kitûse miestûse 42, kaimûse 220), isz besimokanczių skaitliaus 23,146 (prilyginant su praėjusiais metais daugiau ant 737), pagal tikėjimą: 8,053 katalikai, 8,521 pravoslavni, 6,027 żydai, 298 protestonai, 140 starovierai, 61 mahometonas, 36 karaimai, 10 kalvinų. Pagal stoną: 11,675 ukinįkai, 7,854 miesczionys, 2,833 bajorų ir urėdinįkų vaikai, 601 popų vaikai, 92 kareivių vaikai ir 91 svetimtaucziai. Apart to buvo 42 cerkvinės iszkalos ir 310 elementorinių, į kurias vaikszczioja 5,110 vaikiukų ir 645 mergaitės. Valsczių iszkalose po Vilniaus direkcijos valdžia mokinosi 18,813 vaikų abiejų lyczių.

Nekalbant apie tûs bankus, kurie Kauno rėdyboje yra tiktai ant popieros užraszyti, kaipo tai Zarasų bankas, kur verczia ant metų 161 rublių, turime Kauno rėdyboje 33 su metiniu vertimu 9,346,434 rublių ir tikru pelnu 108,159 rub. Paczėdyjimai isz to padaryti isznesza, regis, ant 3 milijonų rublių. 1884 mete buvo sąnarių 15,234, o sziądien 18,000. (Kraj).

— *Rasiainiûse* buvo kitą kart auksorius Fiszelis żydas, kuris, kaip żmonės kalba, pavogtas szventvagiszkai isz bažnyczios monstrancijas, kielikus, ampulkas ir kitus daigtus priimdavo ir isz to turtingu palikęs, ponams ant didelių procentų pinįgus skolinęs. Jam mirus jo pati toliau pradėjo tą amatą varyti, pakol jos pirm kelių metų, sucziupęs apskriczio sudas su prisiegtaisiais į Siberiją už szventvagiszkus daigtus neiszvarė. Kelis metus ten pabuvus už pinįgus ar kitu kokiu budu Fiszelienė isz Siberijos isztrukusi, Rasiainiûse atsirado, kur trumpą laiką, pabuvusi, idant policija nesucziûptų, į užrubežį iszsibastė.

— Girdėtis, kad po daugel vietų, kaipo tai Kelmėje, Rasiainių paviete, ir kitur żydai su lietuviais prekybos dalyke konkurenciją vesdami, tapo tų paskutinių pergalėti, o tai vis daugiausiai per valdžią, kuri daugiau tame dalyke apsunkina żydus, negu mumis. Żydams neturint savo namų nevalia yra karczemų laikyti, todėl tie ima bilietus nû valdžios ant krikszczionių vardo, o tie tankiai anûs prigauna. Jau dabar smulkia prekyba po kaimus, supirkinėjimu kiauszinių, plunksnų, pauksz czių, kiaulių, užsiima lietuviai. Tûs dalykus kûtankiausiai veža į Prusus, o isz ten vėl atveža tavorus.

— Daugel galima żinoti apie musų kolionijas Amerikoje, bet apie musų kolionijas Maskolijoje maž nieko nesigirdi. Yra tai iszsiųsti musų broliai už maisztą 1863 metų. Żemaicziûse, kur buvo didesnis nû ponų prispaudimas lietuviai per lenkmetį stojo priesz anûs draugė su maskoliais, bet rytinėje Lietuvoje, kur per lenkmetį ponai savo żmones ankszcziau (?R.) nû baudžiavos, negu randas, paleido, stojo su lenkais ponais priesz maskolius, o už tai nû maskolių nukentėjo, ypacz lietuviai Panevėžio pavieto.

— Neseniai nû vieno żydo isz Bauskės, Kursze, kuris yra agentu ant Singerio siuvamų maszinų, dagirdau, kad ans, Samaros gubernijoje budamas, užėjo ant grynai lietuviszkų kaimų, kaipo tai: *Czernaja Podina*, kuri turi 600 dvarų ir *Palukleji*. Tos vietos atsiranda Novożensko paviete. Lietuviai iszsiųsti buvo isz Kirvesių ir Szvokszniu, Panevėžio pavieto, kurie apart lietuviszkos kitos kalbos nemoka, vaikszczioja lietuviszku budu sermėgose ir kitûse tautiniûse drabužiûse, kurie tėvynėje jau isz mados iszėjo, visos triobos yra statomos pagal lietuviszką budą. Jų yra keli tukstancziai. Turi jie savo parapijas ir kunigus, net lietuviszką iszkalą, ir knigas. Jiems czia atėjus iszdalinta tapo po 100 desentinų żemės taip, kad ir vaikai iszsidalinę turi jos apsczia ir užtektinai. Czielas gminas yra lietuviszkas. Norint ten geriau susiżinoti, reikia raszyti arba pas tos parapijos klebona arba į gminą (abszczestvo): Novożenskyi ujezd, Samarskoi gubernji, Selo Czernaja Padina. Nastojateliu Rimsko Katoliczeskaho Kostela ksendzu Turczinskomu, Russia. Girdėjau, kad lietuviai ano kraszto labai gražiai ir turtingai gyvena.

— Dalis Lietuvos, kuri tęsiasi iki Dauguvai upei, buvo nû senovės kryżeivių užkariauta ir Sele vadinosi. Dar Lietuvos kunigaikszczio Mindaugo laike buvo apie tai paminėta. Selių krasztas, kuris per ilgą laiką į latvius, gudus ir lenkus iszvirto, bet yra dar czia krasztai grynai lietuviszki, kaipotai Szventmuiżes (latvisz. Svetmuiża) filija Jelukszto parapijoje ir paviete*), kur mažne visi yra lietuviai ir lietuviszki pamokslai turi buti sakomi.

Tame pat kraszte apie Jelukszta yra jau su visu kitaip, nės czia visokios kalbos maiszosi. Jelukszto je sako jau lenkiszkus pamokslus, o retkarcziais lietuviszkus ir latviszkus.

Prieinancziame į tą krasztą Aukmergės paviete yra labai daug tokių kampų, kur żmonės, apart lietuviszkos, kitos kalbos nemoka, bet yra vėl parapijų, kuriose żmonės visai lietuviszkai kalbėti užmirszo, o kalba lenkiszkai. Prie tokių parapijų prigul Siesikai ir Poboisk (Kovine). Czia visos maldos atprovinėjamos lenkiszkai, taipojau lenkiszki pamokslai. Toje apylinkėje żmonės laiko savę už poniszkus ir ant tikrų lietuvių isz augszto żiuri kaip ant prastų żmonių, kurie lenkiszkai kalbėti nemoka. Yra tai datir-

*) Per 12 viorstų nû Jelgavos į Dinaburgo pusę.

tas daigtas, kad nů savo tautos atstoję žmonės yra didžiausiai jos neprieteliais, norėdami savo darbus teisinti!

Stipri kada tai Lietuvoje Radvilų giminė nors dabar turtůse pamažėjo, sąnariai jos vienok ir dabar priskaitomi yra prie turtingesnių. Sztai yra dabar vienas kunigaiksztis Radvilas, turintis Tavienus per 17 viorstų nů Aukmergės, turi dar prie to dvaro apie penkesdeszimtis visokių palvarkų.

Pirm poros metų raszoma buvo, po laikraszczius pasaka apie vieną Kuczevskį isz Lietuvos, kuris mirdamas Bostone, Amerikoje, buk pulikęs 40 milijonų d. Iszsiųstas į Ameriką nů įpėdinių advokatas Kaminskis „Varszavos Kurjere" garsina, kad nei jokių žinių, nei apie bankierį Kuczevskį, nei apie jo didelius turtus negalėjo surasti.

— Isz Minsko rėdybos į „Kraju" raszo: prekybos traktatas iki sziol neatneszė naudos musų apygardai, nės javų prekės netiktai augsztyn nepaszoko, bet prieszingai, vis žemyn krinta. Laukiniįkai sąprotauja, kad tas pasidarė isz priežasties žemos prekės parvežimo ant gelžkelio, isz kur privežę javų, musų turgus su jais užverczia, ir savo javų nebegalima pardůti. Iki to daėjo, kad vietos, kurios nů gelžkėlio stacijos toliau randas, labjausiai Slucko paviete, už rugių pudą nenori důti nei 30 kapeikų. Nekurie arendoriai toje apygardoje turi po kelis desėtkas vagonų visokių javų, kurių pardůti negali, o per tai, kad arendą reikia užmokėti, jų padėjimas yra apverktinas. Tas pats darosi ir su saviniįkais, kurie savo dvarus užstatė (į banką), o už paskolįtus piniįgus bravorus iszbudavojo, bet ir ant gėrymų pirkimo nėra vėl akvatniįkų. Prie to dar reikia pridėti, kad su darbiniįkais eina labai sunkiai. Po daugel vietų negalime suvisu bernų gauti, pokitas vėl vietas darbiniįkai taip didelių algų reikalauja, kad gaspadoriai nebegal jiems iszsimokėti.

— Kaime Perkalių, Vilniaus pavieto, sodiecziai buvo uždėję paslaptinę mokslainę dėl pramokinimo savo vaikuczių poterių, lietuviszkai skaityti ir raszyti. Kaipo mokytojas buvo nusamdytas senelis. Bet neilgai ta mokslainė gyvojo, nės aplinkui gyvenantiejie burliokai danesza apie ją vyriausybei, kuri atlėkus su keliais burliokais į Perkalius atrado tenai vienoje stuboje 29 vaikus besimokanczius ir mokytoją senelį. Maskoliai senelį ir vaikuczius, tarp kurių daugiausiai buvo nů 10–12 metų, basus, lengvai apsirėdžiusius ir verkianczius nuvarė 5 Vidiniszkių miestelį, 10 viorstų atstų, nů Perkalių. Vidiniszkiůse mokytoją pasodino policiją į kalinį, o vaikuczius ir jų tėvus, kurie nusekė paskui savo vaikus, paleido. Kadangi tada buvo pradžia pavasario, szalta, szlapi, daugumas vaikelių perszalo ir turėjo sergti.

— „Vienybėje Liet." 1894 m. N 12 randamas szitoksai praneszimas: „*Isz Rasiainių ir Panevėžio pavieto ant savo szventės latviai isz Jalgavos ant Rugpjuczio mėnesio lietuvius giedorius kalbin, bet dar nieks neatsiliepė*", arba tiesiau sakant, kvieczia latviai lietuvius giedorius ant tautiszkos szventės giedorių. Jei latviai kvieczia lietuvių giedorius ant savo tautiszkos szventės, tai latviai gali mislyti, kad ir lietuviai turi tokius lietuviszkus korus tautiszkus, kaipo latviai. Bet jei raszytojas minėto praneszimo nežino to, kad nei Rasiainiůse, nei Panevėžyje, nei kitam kokiam mieste arba miestelyje nėra jokio lietuviszko koro, koki yra randami latvijoje latviszki, tai truputį liudnai iszrodo. Rods prie nekurių bažnyczių yra bažnytiszki korai giedorių, bet tie korai gieda lenkiszkai arba lotyniszkai prie vargonų bažnyczioje bažnytiszkas giesmes, bet ne tautiszkas. O ražanczіai giedami parapijonais lietuviszkai. Latvijoje organistai prie bažnyczių taipogi sutaiso korus bažnytinius, o bažnyczіose, ypacziai pas liuteronus, gieda latviszkai. Latvių organistai taipogi yra ir mokįtojai szkalose, o szkalose mokina vaikus netik skaityti, bet ir giedoti isz žymių arba notų, czia mokina giedoti netik bažnytiszkas giesmes, bet ir tautiszkas dainas. Tie-gi mokintojai arba organistai sutaiso korus ir bendrystes giedorių, kurios rupinasi apie iszтyrimą ir iszmokimą tautiszkų gaidų, taipogi rupinasi ir apie medegiszką ir doriszką stavoklį korų. 1888 m. 17–21 Birželio latviai atliko treczią giedorių latvių tautiszką szventę, ant kurios susirinko 114 korų su 2700 giedorių. Kas girdėjo apie tokę lietuviszką tautiszką szventę Lietuvoje?! Lietuvoje bažnyczios organista, ypacziai kaimiszkose parapijose, yra taipogi ir furmanu kunigo. Papraszyti Lietuvos organisto padainůti, jis padainůs lenkiszkai, maskoliszkai, vokiszkai, žydiszkai ir kitaip, bet jokiu budu ne lietuviszkai. Lietuviszkos, girdi, prastos dainos, tik mužikams dainůti. Amerikoje arba Petropilyje galima sznekėti apie sutaisymą lietuviszko koro, bet jokiu budu ne Lietuvoje; nės czia lietuviszkos dainos ir kalba yra iszjůkiamos. Rygoje, tame latvių giedoriu ir dainiįku vidurkyje, lietuviszka bendrystė giedorių „Auszra" negalėjo užsiturėti, į lenkus iszvirto: tai kaip-gi gali atsirasti lietuviszkas tautiskas koras Rasiainiůse, Kaune arba kitam Lietuvos kampe?! Lietuvoje nėra publikos, kuri žinotų, kad lietuviszkos dainos turi savotiszkus motirus. Lietuviszkůse miestůse galima girdėti netik dainůjant arba geriaus tariant giedant, bet ir koncertus galima girdėti lenkiszkus, maskoliszkus, vokiszkus, žydiszkus ir kitokius, bet nelietuviszkus: nės Lietuvos bajorai, kunigai ir miesczionys niekina ir iszjůkia lietuviszkas dainas, lietuviszką kalbą ir tą nedidelį burelį tautos mylėtojų apszaipo, tardami: „to litvomani, to ludze z bzykem". Jei lietuviszka tauta apszcziai turi lietuviszkų dainų, tai esam kalti Lietuvos szienpjoviams ir sziengrėbėjoms ir rutų darželių taisytojoms. Szita kaimiszka jaunůmenė dar ir dabar kur nekur atgaivina Lietuvos laukus ir miszkus savo skambingais balsais. Ji savo ilga eilė iszgiliausios senybės atneszė mums savo burnoje gausingą skaitlių tautiszkujų dainų, už ką jai turim szirdingą aczių pripažinti. Praneszėjęs ano straipsnelio taip raszo: „*Gabuti, kad lietuviai dažinoj apie apeigą, 1895 m., kurią latviai ketina įtaisyti besidžiaugdami isz priskyrimo prie Maskolijos, o atskyrimo nů Lietuvos ir, niekados ne prie jokių latvių apeigų ne prigulės*". Czia matot, raszėjas ano straipsnelio nor apskunsti latvius kaipo parsidavėjus, kurie nů Lietuvos arba geriau sakant nů Lenkijos atsiskyrė ir prie Maskolijos prisivienyjo praeitam amžiuje; i tais žodžiais it nor perspėti lietuvius neprisidėti prie latvių. Szitas iszrodo, kad raszėjas ano straipsnelio lig ne Lietuvoje, o kur nors ar Malobariszkių salų gyven

nės jis nežino apie stavoklį lietuviszkos tautos musų laiko, kaipo ir praeito amžiaus. Latviai arba geriaus sakant Kurszas privienytas prie Maskolijos 1795 m. geresniam stavoklyje buvo tůlaik ir dabar, negu Lietuva. Latvijoje vergystė jau 1816 m. tapo panaikinta. Lietuva 1795 metůse tiktai oficijaliszkas terminas, o isztikro buvo lenkiszka provincija, ir visa inteligencija buvo lenkiszka: o lietuvius arba tůs žmones, kurie lietuviszkai kalbėjo, galima buvo ant szuns iszmanyti ir ta vergyba iki 1861 m. pateko, kol maskoliszkoji valdžia ne panaikino. Prisivienyjimas Kuržemės prie Maskolijos, tai nebuvo latvių pramonis, bet Kurliandijos ponų vokiecziu, kurie matydami lenkų isztvirkimą ir, nenorėdami pragaiszinti savo įrėdnės lenkų laundarbůse, prisiskyrė prie Maskolijos. Ir Lietuva gal butų nedatyrusi sziądieniszkojo apgailėtino stavoklio, jeigu tůlaik butų prisivienyjus prie Maskolijos ir pasirupinus apie savo institucijas. Latviai jau 1825 metůse turėjo du latviszku laikraszcziu, o dabar 1894 m. turi devynis: du kasdieniniu, penkis nedėlinius ir du mėnesiniu su pidetkomis, apart visokių knigelių. O lietuviams nei abėcėlės, nei maldų knigos netik nevalia maskoliszkoje Lietuvoje iszdrukavoti, bet nevalia ir iszsvetur gautų turėti: nės policijantai jieszkodami lietuviszkujų knigų negėdžiasi moterims po padurku žvalgyti, bene ten jos Dievo žodį kavotų. Tatai matoms koksai latvių ir koksai lietuvių stavoklis (padėjimas), o raszėjui ano straipsnelio tas nežinomas: nės jis sako „*Gal buti, kad lietuviai dažinoję apie apeigą 1895 m., kurią latviai ketina įtaisyti besidžiaugdami isz priskyrimo prie Maskolijos, o atsiskyrymo nů Lietuvos ir niekados nei prie jokių latvių apeigų neprigulės*“. Matyti, raszėjas norėjo minėtais žodžiais bezdalus paleisti tarp musų tautieczių, idant nukreipti nosis latvių nů lietuvių, o lietuvių nů latvių, o toksai pasielgimas matomai neszvankus.

Žambynis.

Isz Kitur.

— *Suvienytos Valstijos. Washingtonas 1 Birželio.* Peržiurėta Suvienytų Valstijų kasa ir atrasta joje $148,067,816 aukso, $512,194,954 sidabro, $106,081, 172 popieros ir $16,939,320 bandose. Per Gegužio mėnesį įplaukė į randa kasą $23,066,994 o iszdůta daugiau ant $6,712,146, nekaip įimta. Per paskutinius vienůliką mėnesių įplaukė į kasą $270,474,110, o iszdůta isz jos $341,036,337, deficitas ant $70,561,927. Muito per Gegužio mėnesį 1894 m. surinkta $9,798,067, tům tarpu per Gegužį 1893 m. buvo surinkta $15,424,863.

Isz to matyti, kad ir randa kasa gerokai sumažėjo per tą bedarbės laiką.

— 10 Birželio tapo paleistas isz cypės su dviem draugais generolas Coxey. Coxey'jo armija, per tą laiką, kada jis sėdėjo kalinyje, buvo beveik visai pakrikus, bet dabar, iszėjus ant valios jos vadovams, gal vėl pradės didyn eiti.

— *Denver, Colo., 8 Birželio.* Prigėjė upėje Platte Rivere penkiolika Coxey'jo armijos kareivių.

— *Union City, Pa., 10 Birželio.* 400 straikierių sugavę keturis darbinįkus, ėmė visaip jůs žudyti. Policija norėjo jůs atimti nů straikierių, szie nedavė. Isz ko pakilo kova tarp straikierių, kurie buvo apsiginklavę su revolveriais, vezdais, ir policijos. Musza tęsėsi pusę adynos. Trys straikieriai tapo užmuszti ir daug sužeistų. O taipgi keletas isz policmonų gavo gerai į kaktą.

— Passaic N. Y. 29 Gegužio prasidėjo slovakų Jednotos (Susivienyjimo) seimas ir pasibaigė 2-rą d. Birželio. Ant seimo buvo 57 delegatai, tarp kurių penki kunigai. Ant seimo buvo atvykę ir lenkiszki Unijos delegatai, kurie kvietė slovakus prisidėti prie jųjų. Lenkai raszo, kad slovakai pasirodė labai prielankus jiems ir yra pilna viltis, kad jie su jais susivienys.

— Pereitą nedėlią raszo angliszkas laikrasztis „Public Leger“: Jeigu yra Amerikoje katalikiszka isztiesų kariaujanti bažnyczia, tai nekoki kita, kaip lenkiszka, nės tai patvirtina jų garsios karės Freelande, Readinge, Clevelande, Mill Creeke, Baltimore ir t. t.

Gražų vardą lenkai turi, nėr ko sakyti.

— *Paryžius.* Pereitą nedėlią susirinkę bankieriai, inžinieriai ir prekėjai tarėsi padaryti tiltą bei tunelį tarp Francuzijos ir Anglijos. Tokiu budu galima buti pėkstiems ir su vežimais keliauti isz Anglijos į Prancuziją ir atpentai.

— *Roma*, 4 Birželio. Popiežius priėmė sziądien S. Kazlauską, Mogilevo arcivyskupą -- mitropolitą ir turėjo su jůmi ilgą sznektą. Jo mylista arcivyskupas — mitropolita S. Kazlauskas yra lietuvis, moka truputį lietuviszkai sznekėti ir lietuvius, kaipo savůsius, myli labjau, negu lenkus. Jam gerai žinomas yra Lietuvos padėjimas ir visos maskolių piktadėjystės, dasileistos ant lietuvių; todėl nereikia abejoti, kad jis szv. tėvui popiežiui iszpasakojo ir apie lietuvius nemažai.

Dyvinas dalykas, kad maskoliai pavelyjo jo mylistai Kazlauskui važiůti į Romą, nės iki sziam laikui jie buvo užgynę visiems vyskupams netikt važiůti į Romą, bet ir su jaja susiraszyti. Tas pats arcivyskupas, kada važinėjo priesz porą metų užrubežyje dėl gydymosi akių, tai maskoliszkas randas tikt po ta iszlyga jį buvo į ten iszleidęs, kad jis neatsilankys į Romą pas popiežių. Isz to matyti, kad szįmet makolių politika link katalikų gerokai persikeitė ir isz pavirszio žiurint, į gerają pusę. Bet nežinia, kaip praktikoje pasirodys.

— *Muskobiai tveria žydų kolioniją.* 7 Birželio sudėtas komitetas isz urėdinįkų vidurinių reikalų ir žemdarbystės ministerijos, nutarė sutverti pietinėje Maskolijoje grynai žydiszką ukinįkų kolioniją. Dėl to mierio ketina nů visų ukinįkų žydų, iszsibarstusių dabar po visą pietinę Maskoliją, atpirkti žemę ir ją atidůti maskoliams, o žydams ukinįkams důti žemę viename daigte ir tokiu budu padaryti žydiszką kolioniją.

— Keli maskoliszki laikraszcziai, pajudino klausymą apie *žmonių apszvietimą.* Laikraszcziai iszrodę, kad tas reikalas kůpraszcziau stovi Maskolijoje, pradėjo davinėti savo rodas, kaip tą iszvengti. „Ruskaja Žizn“ musza ant to, kad Maskolija ant žmonių apszvietimo kůmažiau iszdůda isz visų europiszkų karalysczių. Per tai tas laikraszczių valdžią kalbina, idant ant to daugiau pinigų iszdavinėtų. Jeigu kas norėtų tą reformą taip iszvesti, kaip anoji yra vakarinėj Europoje, tai karalystei labai brangiai atsieitų, nės anoji turi liaudės 125,000,000; per tai reikėtų ant iszkalų iszdůti kas metas po 150 milijonų ir nů karto ant to reikalo užtiesimo 400 milijonų. Per tat gi

„Nedėlia“ nurodo, kad reikia iszkalas uždėti labjausiai grynai maskoliszkose apygardose, nės Maskolijos svetimtaucziai (kaipo tai: lietuviai, latviai, lenkai, vokiecziai, sûmai, estai ir t. t.) daug augszcziau apszvietime stovi, negu patys maskoliai.

„Saratovskyi Listok“ priveda akyvą pasaką, kurioje *planėta Joviszas* buvo policijos protokolo prieżaszczia. Kaip żinome, astronomai tvirtina, kad nekurios planėtos kaipo tai: Mars, Venera, yra prileistinai użgyventos, ir kad abelnai negalima tam tvirtai użginczyti, kad tai ant żvaigżdżių nebutų nei jokių gyvų sutvėrimų. Toji ideja isz knygų ir laikraszczių nuėjo ir tarpe żmonių. Pradėjo atsirasti ten koki tai isz *Joviszo planėtos iszeiviai*, kurie pradėjo tamsius burliokus prikalbinėti, idant jie ant anos planėtos iszsikraustytų. Kalbėjo, kad esanti ten labai vaisinga żemė, miszkai, pievų daugybė, upėse żuvų begalo, żvėrių ir pakszczių po miszkus tokia daugybė, kad tenai nors visa maskoliszkoji armija pributų, negalėtų to viso suvalgyti. Gelżkelių ten visai nėsa. Kviecziai visur augą, o żemės galį imti kiek tiktai nori. Apie tą ir pristovas dażinojęs suvadino uriadinįkus, sotnįkus, desetnįkus. Ant vietos nuvykęs datyrė, kad kaimo N. ukinįkai isztikro rengiasi eiti ant Joviszo planėtos, pradėjo, tada tirinėti ir klausinėti kas anûs prie to prikalbinėjo? Atrado ant galo ir maisztinįką kaszin kokį Overką Szkodą, kazaką isz Kukunycz kaimo. Pristovas ant jo suszuko: kas tu per viens? kaip drįsai żmones buntavoti, kada ant persikraustimo nėra dar nû valdżios nei jokio paliepimo? — Kazokas, kaip galėdamas besigindamas, atsako: nemoku skaityti, bet żmonės kalba, kad ten żemė gera! — Ant galo protokolą suraszė, o už suvadżiojimą, kad tai ant Joviszo planėtos gali persikelti. Szkoda buvo pagal zokoną nubaustas.

— Korespondentas isz *Kazaniaus* į „Novoje Vremia“ raszo, besiskųsdamas, kad ten tutoriai nekenczia maskolių ir maskoliszkai nesimokina, użlaikydami savo azijatiszkus tautiszkus budus. Turi jie didelę sylą todėl, kad laikosi vienybės ir użsiima prekyba lyg żydai. Ir jie tenai lyg pas mumis żydai neprileidżiami yra prie miesto rinkimų ir t. t. Jau pirmiau praneszіau, kad abelnai muzulmaniszkoji liaudė Maskolijoje keliasi, o yra jų ten apie 10 milijonų. Maskoliai bent darbą turės ir gal nû mųs atsigręższ!

— *Viena 7 Birżelio.* Pakilo baisi audra su dideliu lietum ir ledais mieste ir jo apylinkėse. Per ledų iszdaużytus langus privarė į daugybę namų, o pagaliaus ir paties ciesoriaus kanceliariją, tiek vadens, kad pasidarė jûse tikras patvinis (patapas). Lavinantisi kavalerija buvo szturmo użklupta ir privesta į visatiną sumiszimą. Daug blėdies ant turto padaryta, keletas żmogystų użmuszta, į dvideszimtį sużeista, ypacz kojos sulaużytos.

— *Brisbane* (*Austrijoje*), *10 Birżelio.* Viena moteriszkė użdavė nûdų savo penkiems vaikams, o paskui patį jûs paėmė. Kol daktaras pas nelaimingą szeimyną atvyko, numirė moteriszkė ir keturi vaikai. Penktas tapo iszgelbėtas nû myrio.

— Bulgarijoje maisztas aptyko.

— Pietinėje Brazilijoje revoliucija dar gyvûja.

— Cholera po Maskoliją vėl ėmė rastis.

— Ateinantį panedėlį (18 Birżelio) Plymoutho lietuviai turės didei puikų, ant tautos naudos, balių.

Musu praeitės ir dabartės paslaptys.

Tikrų atsitikimų apsakymas.

paraszė Aleksandra Gużutis.

(Tąsa.)

Ant rytojaus prasidėjo iszėmimas numerių, rokûjanczių ėjimą į kariumenę, bet tasai darbas buvo tikra komedija, nės apraszyta vyresniųjų neteisybė ir slapstymas jaunûmenės, nedaleido įvesti teisingo įstatymų iszpildymo. Priesz iszėmimą numerių, vaikinai żenklino savę szventu kryżiumi, o norins ir traukė numerius, vienok kożnas tikėjos papulti į rekrutų skaitlių, nės didesnė dalis paszauktų pasislėpė, o suimtiejie żmonės turėjo atlikti rekrutiją.

Suimtiejie vaikinai patys traukė numerius, o už tûs, kurių nebuvo, traukė tėvai, giminaicziai ir storastos. Kada priėjo neesanczių Baltromiejaus Dackio, Jono Kleivo ir Ignacaus Kalviczio, kuriûs priesz virszinįką użtarinėjo, starszina ir żydas Malczikas, tada vibornai pripażino, jogei Dackis nû użgimimo kurczias, Kleiva mirszt nûmaru, o Kalvitis yra subludęs, dėl to virszinįkas użraszė anûs visiszkai netinkancziais į kariumenę, o norins Dackis galėjo girdėti auganczią pavasaryje żolę, Kleiva nežinojo, kas tai yra nûmaro liga, o Kalvitis darodė savo subludimą tik vienu suėdimu subatoje żydiszko kugelio, vienok visi trys nû rekrutijos pasiliko.

— Povylas Ragutis, yra? suszuko virszinįkas.

— Yra pon, bet kvailas — atsiliepė starszina.

— Eik szen Raguti.

Ant tų żodżių pakilo sumiszimas ir jûkas, nės Ragutis įsirėmęs į szonus, kazoką szokdamas prisiartino prie starszinos.

— Raguti trauk numerį — pasakė starszina.

— Ot ne noriu — isztarė Ragutis — bijau velnią už ûdegos isztraukti.

— Ar nori tarnauti ciesoriui? — użklausė virszinįkas.

— Norėcziau, ponuti, kad tik man pripiltų kepurę pinįgų, ir pavelytų vesti paczią jenerolaitę. — Kalbėjo Ragutis.

— Ar jisai tikrai yra subludęs? paklausė virszinįkas.

— Tikrai yra suvisu subludęs — atsiliepė keletas vibarnų.

Po to ponas virszinįkas pasakės Raguciui „stupai domoi“ eik namon, użraszė jį nederinczіu kariumenėje, o Ragutis szaukdamas ola, o lala! szokdamas iszsineszino isz triobos. Jonas Kauszas nurėdytas pasirodė turinczіu didelę kulą, kurią anam sutaisė tokiu budu: Pradurę skylę masznoje per įkisztą sziaudą iszputė aną, o greitai użlipinus skylelę, pasidarė kula kaip didżiausis kamûlis. Kauszas pripażintas netinkancziu į rekrutus, pagrįżo namo, o iszspaudęs isz masznos kvapą nustojo kulos.

Simanas Balnis pagal starszinos użtaisymą naktyje iszbėgo, o isztrauktas jam numeris buvo vienu isz augszcziausių, dėl to Balnis pasiliko liûsas nû rekrutijos, szimtrublinę gi pasinaudino starszina su rasztinįku.

Pasibaigus numerių traukimui, isz valscziaus pinįgų starszina davė ponui virszinįkui 100, o jo sekretoriui 50 rublių. Ponai gi paėmę donę, į kitą valsczių iszvażiavo.

Komisija dėl priėmimo rekrutų įsteigta buvo viena ant dviejų pavietų, dėl to nekurie valscziai żmones prigulinczius pristatymui vežė už 18-kos mylių. Komisija susidėdavo isz prezidento(kuriûm visados buvo pavieto marszalkas), kariu-

meniszko priimtojaus, policijos urėdinįko, dviejų daktarų, sekretoriaus ir kokių szeszių rasztinįkų.

Pristatymas rekrutų sujungtas buvo su dideliais pinįgų iszleidimais, nės dėl dabojimo vežamų vaikinų neatbutinai reikalingas buvo nemažas skaitlius sargų, o dėl nugabianimo viso to tavoro reikėjo daug padvadų, maisto ir szėringės, o norins padvados, maistas žmonėms ir arkliams, imti buvo isz valsczius, vienok kelionėje ir mieste, kur kožnas malonėjo rublių iszgriebti, reikėjo apszcziai iszleisti pinįgų.

Apraszęs ėmimą rekrutų ir darbavimąsi kaimiszkės rėdystės B...., pasakysiu apie pristatymą tų rekrutų: Prie rėdystės namų stovėjo deszimts padvadų, pakinkytų, po tris arklius, devyniose padvadose sedėjo 18 jaunų vyrukų supancziotų geležiniais retėžiais, prie kožno vežimo buvo po tris sargus ir vieną vežėją. Nekurie isz vaikinų ištraukę szalabano garsiai kalbėjo, o visi atsisveikinėjo su verkencziais tėvais, seserimis ir giminaicziais; keletas gi vaikinų turinczių paczias, apglobstę savo prietelkas, drauge su anais graudžiai verkė. Kada žiurint į tą liudną, paveikslą, szirdis skausmu plyszo, o akys aszaromis pludo, tada starszina su rasztinįku ir „otdatcziku“ statytoju rekrutų, susėdo į deszimtą padvadą, visi vežimai susijudino važiūti, o ilgai girdžiamas buvo klykimas moterių ir balsai vežamų vaikinų, skaudulingai tarianczių: sudiev, sudiev, sudiev.

Keleiviai musų treczioje dienoje rytmetyje atvažiavo į miestą, kur buvo įsteigta „Rekrutskoje Prisutstvie“, komisija priimanti rekrutus. Vežimai suvažiavo į karcziamą, o starszina su žydu sulygo užmokėti už triobą 18 rublių, tai yra po rublių nū kožno atvežto vaikino. Gaspadorius karczemos, dėl patalpinimo žmonių davė didelę triobą priklotą sziaudų ir atskirį kambarį patiektą buvimui starszinos su rasztinįku. Toje paczioje dienoje negalima buvo atidūti rekrutų, dėl to su visa kruva žmonių reikėjo nakvoti mieste, tūm labjaus, kad priesz rekrutų statymą, prigulėjo pasimatyti su visais reikalingais urėdinįkais, nės be to didesnė dalis atvežtų vaikinų butų iszbrokyta, o valsczius turėtų vargą kitus žmones gaudyti ir statyti; dėl to rasztinįkas, iszsiklausinėjęs žydo, prie kokių ponų reikia eiti ir kiek jiems dūti, paėmė su savimi apszcziai pinįgų ir iszkeliavo į miestą. Aplankymą pradėjo rasztinįkas nū vyresnio daktaro, kuris klausė: kokio valsczius, kiek reikia statyti rekrutų ir koksai skaitlius yra suimtas vaikinų. Rasztinįkas praszydamas nebrokyti žmonių, padavė daktarui 12 rublių. Eskulapas, perskaitęs sidabrinius, atsiliepė:

— Asz turiu dalįtis su savo bendru, pridėk dar 12 rublių.

Rasztinįkui pridėjus reikalautus pinįgus, ponas Eskulapas, budamas geram pritaisyme (upe), paklausė: ar neturi daugiaus ką pasakyti?

— Pone konsiljoriau, norėcziau praszyti pono, Petrą Povylaitį pripažinti netinkancziu kariumenėje.

— Ar tasai žmogus yra sveikas? — užklausė daktaras.

— Taip savimi yra sveikas, bet tur skaudanczią akį, kurią jisai su mėlynu akmenėliu pritrynė.

— Jeigu nori, kad iszbrokycziau, tai dūsi 20 rublių.

— Pone konsiljoriau, ar negana bus 10?,

— Ne, be to negaliu padaryti, atsakė daktaras.

Nemitęs rasztinįkas padavė ponui Eskulapui reikalautus pinįgus, kuriūs jisai priėmęs, užsirasze vardą ir pravardę Petro Povylaiczio, o rasztinįkas pasikloniojęs, iszėjo isz daktaro namų, ir toliaus keliaudamas džiaugės, kad isz priimtų nū Povylaiczio 50 rublių, atliko jam 30. Paskui rasztinįkas buvo pas „vojenną prijomszcziką“, kariumeniszką priimtoją, „gorodniczą“ perdėtinį miestiszkos policijos, ir ant galo pas sekretorių rekrutskos komisijos, o visiems tiems ponams davė po 12 rublių, ir praszė nebrokįti statomų rekrutų. Po to keliavimo rasztinįkas grįždamas namon iszrokavo, kad už savo vaikszcziojimą tur gauti 12 rublių, dėl to ir pasakė starszinai, jogei davęs 24 rublius kariumeniszkam priimtojui.

Adyną vienūliktą rytmetyje didelėje seklyczioje namų rekrutskos komisijos, stovėjo apdengtas raudona gelumbe stalas, viduryje kurio žibėjo „Zercalo“, paauksintas trikampis, su tupinczių virszuje dvigalviu areliu; isz visų trijų szalių to trikampio, įtaisyti yra paliepimai ciesoriaus Petro I, apie gūdojimą vietos sudo; ant sienos kybojo puikus paveikslas Mikalojaus I; stovincziose apie stalą kriasiose sėdėjo prezidentas pavieto komisijos, marszalka, kariumeniszkas priimtojas, du daktaru, „gorodniczas“, perdėtinis miestiszkos policijos ir virszinįkas karaliszkų turtų. Visi tie urėdinįkai buvo apsirėdę žibancziais mandieriais, su „szpagais“, szoblėms prie szono. Ant stalo gulėjo įstatymų knįgos ir daugel visokių popierų. Paszalyje buvo apkrautas knįgomis ir popieromis mažasis stalelis, prie kurio sėdėjo sekretorius, pasienyje gi szmėksavo ugiaus miera statomų rekrutų, o prie durių stovėjo du kareiviai iszsitiesę kaip strunos.

Kitose seklycziose talpinos rasztinįkai komisijos, rasztinįkai valsczių, starszinos, rekrutų pristatytojai, statomi į rekrutus vaikinai, esantiejie vienūse marszkiniūse, daugybė sargų, kareivių, ir keletas skutikų, pakviestų skutimui rekrutų galvų. Reikia žinoti, kad kita kartą priimtiems rekrutams skusdavo pusę galvos isz pryszakio dėl to, kad negalėtų iszbėgti, o netinkantiems į kariumenę skusdavo pusę galvos isz užpakalio. Tasai budas skutimo galvų, žmonėms statomiems į kariumenę buvo didelei barbariszkas ir paveidus apsiėjimui gydytojų su iszbludusiais. – Dėkui Dievui! dabar jau nėra to; o vietoje baisių žodžių „Lob, Zatylok“, girdėtis isztarimas: tinka arba netinka kariumenei.

Prasidėjo rekrutų statymas: ulyczioje ties komisijos namais, stovėjo daugybė žmonių, tarp kurių buvo nemažai moterių, katros visos graudžiai verkė, o įpatingai žydelkos piktu balsu klykė ir vaitojo, tardamos: „Ai ai, gvalt! gvalt! mainer kind“. Didelei liudnai buvo veizėti ant skausmo ir aszarų motinų, apraudojanczių savo kudikius, kuriūs sopulyje pagimdė ir varge užaugino.

Kožną paszauktą vaikiną, kareiviai nūgą vedė į komisijos seklyczią, kur po gydytojų apžiurėjimo, statomas privestas buvo prie mieros, ir bastelėjimais nykszczių į paszonius, isztestas kaip striuna, czia unterapicierius pasakė mierą ugio, komisijos virszinįkas suszuko: „Lob! arba Zatylok“, rekrutas gi pagriebtas rankomis smarkių kareivių akies mirksnyje pasijuto trioboj‘ galvų skutimo. Apraszytoje dienoje rekrutų statymo, neapsiėjo be gana jūkingų atsitikimų: Vienas drąsūlis, iszgirdęs žodį „Lob“ garsiai atsakė: „Mat vaszu....“ bet už tą nevieżlyvastį pavaiszįtas buvo szimtu rykszczių. An-

tras vyrukas taip nusigando to baisaus żodżio „Lob“, kad tapo prieżasczia iszėjimo urėdinįkų isz seklyczios ir ilgaus smilkymo sakais.

Vakare susirinko desetkas starszinų ir rasztinįkų, kaimiszkių rėdysczių, karaliszkų turtų, vieno pavieto, ir isztaisė puikią pūtą; buvo ten gana visokių gėralų ir valgių, nės tie ponai vyresniejie negailėjos valsczіaus pinįgų savotarpiszkam pasivaiszinimui. Už kruviną kapeiką artojų, gėrė ir paleistuvavo, o isz visų tų vyresniųjų, vienas tik starszina su savo rasztinįku, neprigulėjo prie to veltrotijimo svetimo gero, tiedu padoriejie vyrai nevogė valsczіaus mantos, o atlikusius nů rekrutskų iszleidimų pinįgus, sugranžįdavo valsczіui. Isz ko nelabiejie draugai jūkės ir vadino padorūsius żmones mulkiais. Ant patiekto starszinomis bankieto, atėjo keturi rasztinįkai rekrutskos komisijos, kurie per kiaurą naktį ulevodami, rytmetyje spudino į kanceliariją su apsvaigusiomis galvomis, ir pussapnyje raszydami keikė savo vaiszintojus, o isz prieżasties silpnumo komisijos rasztinįkų, starszinos karaliszkų valsczių sugaiszįti, negavę toj‘ dienoj‘ kvitų pristatyme rekrutų, turėjo laukti rytojaus. Tokia tai buvo dėkingystė sveczių už vaiszes svetimu geru.

Baigdamas apraszymą rekrutų statymo, apsakysiu gana nepaprastą atsitikimą: Vienas starszina atskaitęs 300 rublių, ketindamas anūs užmokėti vyresnybės iždui, suvyniojo bumaszkas į popierą, kurioje pirmiau talpinos kepta riebi żąsis; paėmęs gi tą taukūtą popierą su pinįgais, musų starszina iszėjo ant ulyczios, ir kas żin apie ką didei užsidumojo, ar tai nabagas rokavo kiek jam liks valsczіaus pinįgų, o gal mislijo apie mylimą moteriszkę, nės įsimylėjusiejie visados yra užsimirsztancziais. Budamas taip apsvaigusiu, perdėtinis valsczіaus pažvelgė į laikomą rankoje bjauriai taukūtą popierą, ir pamislijęs, jogei aną be reikalo nesza, metė ją su neapykanta ant ulyczios, kur buvo daugybė żmonių, o įpatingai żydų. Starszina nusikratęs popieros nuėjo į namus iždo vyresnybės, kur negreitai priėjęs prie iždinįko, pasisakė, jogei nori užmokėti 300 rublių prigulinczių už pristatytus rekrutus, o kada pinįgai buvo užraszyti į knįgas ir reikėjo mokėti, tai nelaimingas starszina atsiminė, kad 300 rublių su taukūta popiera pametė ant ulyczios, o norįs nů to laiko iszėjo dvi adynos, vienok nemitęs starszina, tekinas bėgo jieszkoti pasėtų bumaszkų. Isz tolo pamatė rioksanczią kruvą żydų, o arti pribėgęs iszvydo gulinczią pamestą popierą, kurią praskleidęs rado savo bumaszkas. Akys starszinai praszvito isz dżiaugsmo, o pamatęs tą żydai, pagriebę sav už „peisokų“ suszuko: „Ai vei! gvalt! gvalt! nežinojome, jogei ta taukūta popiera yra koszerna.

(Toliaus bus).

Isz lietuviszku dirvu Amerikoje

— *Brooklyn, N. Y., 1 Bir.* Gūdotinas Redaktoriau praszome patalpinti sziūs żodżius į „Vienybę“.

„Saulė“ No 20 pliovoja ant musų tik ką užsidėjusios parapijos, sakydama, kad jau į porą szimtų yra prie jos prisirasziusių ir jau szeszi mėnesiai kaip užsidėjo, o pinįgų turinti tikt 41 d. ir 25 c., ir kad mes lietuviai esame toki biedni, jog ubagiszka dūna maitinamėsi. Toliaus velija jis naujai parapijai, kad tūs pinįgus pasidėtų dėl żydiszkų suriukų.

Jeigu mes butume toki biedni, kaip „Saulė“ sako, tai kun. Jūdiszius nebutų sav nusipirkęs turtą už $18.000. Mes davėme pinįgus dėl bažnyczios statymo, o kunigėlis nusipirko savo namus ir lotus, o bažnyczią nepakėlė nei ant vieno colio augsztyn — kaip buvo sklepas, taip ir yra. Todėl mes Brooklyno ir New Yorko lietuviai padarėme 8 d. Balandżio susirinkimą, ant kurio ir sutvėrėme naują parapiją po vardu Szv. Panos Marijos. Dabar visai neužkabiname jagamasczio, ba matome, kad jis mums jokio gero nepadarys, ale dar daugiau nuskriaus, ir mes savo vardo negalėsime pakelti. Ant antro parapijos susirinkimo buvo nutarta padaryti ant parapijos naudos 19 d. Gegużio balių. Ant baliaus pribuvo trys lietuviszkos draugystės visoje uniformoje. Apart draugysczių sąnarių buvo nemażai svetelių, kurie tikrai lietuviszkai pasibovijo. Ant baliaus uždirbome $55, apart $77 ir 75 c., kuriūs reikia gauti nů draugysczių. Iszviso ant baliaus uždirbome $132 ir 75 c., o jau sziądien parapijos pinįgų turime $174. Parapijonų dabar yra 86, o parapija da tikt antras mėnů kaip užsidėjo. Isz to viso matote, broliai, musų teisybę, o „Saulės“ tamsybę.

Komitetas.

— *Plymouth, Pa. 10 Geg.* Vietinis prabaszczius, kun. A. Burba kiekvieną metą, atėjus laikui velykinės spaviednės, ragino ir szaukė per pamokslus savo parapijonus, kad atliktų spaviednę ir ketino viesziai apskelbti isz ambonos, kurie tai nepadarys. Bet kun. Burba iki szio laiko laikėsi nů to żingsnio, mislydamas, kad atszalę tikėjime musų broliai pasirupins atlikti tą neatbutiną savo tikėjimo pareigą. Ale szįmet, pamatęs, kad tuli jo parapijoje lietuviai nė nemislyją eiti spaviednės ir tokiu budu nėra jau katalikais, pereitą nedėldienį, perspėdamas savo parapijonus, kad jie su tokiais żmonėmis nesidėtų, jų saugotus, perskaitė isz ambonos isz Edvardsvilles ir Kingstono tūs, kurie neatliko savo parapijoje arba visai velykinės spaviednės, ir tūs kurie gavę kvitelę, nesugrążino ją. Pasirodė gana nemażas skaitlius. Kitą nedėldienį skaitys isz Plymoutho ir Milutės. Matysime, kiek tenai bus lietuvių, nepildanczių savo tikėjimo pareigų.

— *Freeland, Pa. 11 Birżelio.* Nors bažnyczioje laike maiszto kraujo praliejimo nebuvo, tacziaus bažnyczios duris suszaudė ir szventorių sukruvino, todėl vyskupas, viską isztyręs, uždarė (pereitą sykį buvo praneszta, kad bažnyczia neuždaryta, nės per visą nedėlią po maiszto buvo neuždaryta ir nieks nebemislijo, kad uždarys) bažnyczią. Vietiniai lietuviai su kunigu važinėjo pas vyskupą į Scrantus, praszydami, kad atidarytų bažnyczią. Vyskupas, kaip girdėti, priżadėjo tai veik padaryti ir paczią bažnyczia visai lietuviams pavesti.

— *Boston, Mass.*, 2 Birżelio. South Bostone ant 3 ulyczios N 45 Jūzo Matulaiczio namūse gyveno Jonas Butkus ir Jurgis Giedraitis, kuris parvažiavęs isz Anglijos, atsivežė su savim seną tikietą nu pinįgų grajimo. Tikieto laikas jau buvo perėjęs ir jis jau nei cento vertės nebeturėjo. Tikietas buvo panaszus į popierinį pinįgą ir turėjo antsavęs N 50. Jonas Butkus pamatęs tą tikietą pamislyjo, kad tai 50 angliszkų dolerių ir užsimanė jūs pavokti. Todė vieną vakarą jis buvo labai linksmus, malonus ir szneku ir kada Giedraitis nuėjo sa jūmi gulti, tai jis nużiurėję

kad tas tikietas randasi jo drabužiûse, atsikėlė naktį, apsirėdė ir, pagriebęs tikietą, iszbėgo kaszin kur, palikdamas savo baksą su drabužiais ir kurpėmis.

F. Sedeika.

Pittston, Pa.

Keletas żodżių dėl susilenkėjusių lietuvių. Kiek vienas sutvėrimas ar tai apdovanotas protu, kaip antai żmogus, arba neprotingas bei gyvulis turi isz prigimimo meilę ir prisiriszimą prie savo veislės, savo giminės. Ir taip, jeigu prisiżiurėsime neprotingiems sutvėrimams, żvėriams ir paukszcziams, pamatysime aiszkiai, kaip jie daboja savo pulką, savo veislę. Żmogus, tas visų sutvėrimų karalius, gali sav dûti rodą, su pagelba mokslo, su visokiais żmonėmis, tacziaus, budamas tarpe svetimų tautų svetimoje szalyje, jauczia savo szirdyje iszsiilgimą savujų, savo tėvynės, savo kalbos. Żodżiu, jam rods buti ir gyventi, jeigu ne savo tėvynėje, tai nors tarpo savo tautieczių. Tą labjausiai mes galime patėmyti Amerikoje, kurioje visokių tautų żmonės gyvena ir kiekviena atskiri tauta užlaiko savo draugystę, vienyjas tarp savęs, stato savo bażnyczias, mokslaines, uždeda draugystes; nepraszo į pagelbą kitos tautos ir su jokia nesimaiszo, nesideda. Dėlko taip? Juk, rodosi, kelioms giminėms iszvieno lengviaus butų ką padaryti, kaip tai pastatyti bażnyczią arba mokslainę.

Dėlto, kad tautos viena su kita negal sutikti jau kalba, jau paprocziais ir t. t. Paskutiniame laske ir musų lietuviai atkeliavę į szitą valną sklipą ir, prisiżiurėdami kitiems, renkasi į pulkelį, tveria draugystes, parapijas, susivienyjimus, parodydami svetimtaucziams, kad ir lietuviai yra tauta atskiri nû kitų ir turi tiesas lygias kitoms giminėms. Vienok suspaudżia szirdį kożno tikro tevinainio, matant, jogei musų broliai lietuviai nevisi supranta savo padėjimą ir daugelis tokių randasi, kurie priesżinasi savo prigimimui, nės pametę savo pulkelį, klysta kaszin kur prie svetimos kaminės, budami nekaltais ereliais, velkasi pasmirdusių ożių kailius, ir iszsiżada savo tautos, savo vardo, o priima vardą kitokį, visai sav nepritinkantį, kaipo padarė mųs broliai isz Perth Amboy, atsiskirdami nû savo tautieczių, o prisiraszydami prie lenkiszko „Wieco„.

Ak broliai, argi jau užmirszote savo praeitos jaunystės dienas; ak, kaip greit jusų szirdys apżėlė varpucziu, atsiżvelkit į takelius, kuriûs palikot tėvynėje priesz keletą metų, atsimįkit ant meilės savo motinos, kuri augydama mażumėlėje jumis szirdingai glaudė, mokydama savo kalbos ir netikėjo, jog jus skandysit marėje užszalimo szirdies visus tėvų pamokinimus. Nesitikėjo, kad jûs apleisit tėvynę Lietuvą, plaukdami per placzių užianczių jurių vilnis. Argi jau užmirszot broliai, kaip suvilginti prakaitu lauko darbe, żengdami vaga paskui żagrę, nekartą girdėdami linksminantiesi ore vyturėlį, patys uždainavot prosenolių dainelę. Argi užmirszai, brolau lietuvi, kada, lankoje szieną pjaudamas, skambinai gelostuvu dalgį, vienkart traukdamas ir dainelę savo tevynės.

Argi jau užmirszai, kada savo jaunystę dabinai, sueigose jaunimo, dainûdamas lietuviszkas daineles. Arba vėlai su gyvulėliais grįżdamas po sunkiam darbui, girdėjei visûse paszaliûse skambanczias dainas, paliktas sentėvių ir tûm laik taip saldu tav duszioje buvo!

Brolau, lietuvi! jeigu atsiżvelksi į tas visas valandas perleistas tėvynėje, tai nesijusi kaip apims tavo szirdį galles tis ir iszspaus isz akių tavo aszarą. Tada suprasi, jogei keliaudamas į szitą szalį ir apleisdamas tėvynę savo, apleidai drauge ir meilę jos, užmirszai, ją ir klajoji kaszin kur prie svetimtų, kurie tavęs nepażįsta ir priima tik dėl savo naudos. Laikas susiprasti broliai, ir pamesti tarnaut svetimtaucziams, ypacz tiems, kurie mus prie savęs traukte traukia, kaipo lenkai, geriaus prigulėkime visi į „Susivienyjimą L. K. A.“ dirbkime visi isz vieno dėl tė vynės, ir musų labo, o tûmi didelę sav naudą atneszime ir savo vardą pakelsime, ko linkiu jums isż szirdies. Jusų viengentis.

A. Szilingis.

Literatiszka peržvalga.

(Tąsa.)

Davęs sav żodį perkratinėt visą pundelį atsiųstų man isz Tilżės naujų iszdavimų, turiu pasakyt kelis żodżius ir apie paskutines 3 knįgutes, likusiases isz minėto skaitliaus. Nors nė verte savo literatiszka, nė įturiu neużsitarnautų po teisybei ant kritikos, tacziaus dėlei to, jog, kaip sakiau, turime su didżiausia atyda ir atsargumu sekti kilstanczią musų literaturą, idant jau paczioj‘ jos pradżioj‘ užkirsti kelią pasirodanczioms joje usnims ir szungėlėms, padedant drauge platytis gražioms ir doroms mislims ir siekiams.

Toliaus dar mano siekiu yra nurodyti skaitancziai visûmenei, szaltinius ir srioves, isz kur, minėtinai, plaukia mųs tyras ir skanus gėrymas, o isz kur sudrumsti ir nesveiki skystimai, lyginai kaip ir pażymėti abelnas dėmes, pagal kurias jau isz pirmo matymo galėtume atskirti vieną kategoriją nû kitos.

Minėtos 3 knįgelės arba geriaus broszurėlės atsiżymi pirmiausiai tûm, jog ant jų nėra, kaip kitose, vardo autoriaus. Toji pirmutinė żymė gimdo jau kokį tai neużsitikėjimą, imant minėtąją knįgelę į rankas. Dagi labjaus żmogus imi abejot apie jų vertę, kada vietoj‘ żinomų pas mus spaustuvių ir vardo iszdavėjų randi apaczioj‘ tokį sztai dyvną ir netikėtą paraszą: „Kaunas. 1893. Spaudinta pas Marijoną Żalevską, kasztu szventa Dzidoriaus draugystės“.

Nedaugiaus kaip metai tam atgal, ant kiek pamenu, panaszus prajovas atsitiko Didżiojoj‘ Lietuvoj‘. Vieną gražią dieną pasklido tenai lenkiszkos ir baltrusiszkos brosziuros kaip tai: „Dżiadżka Anton“, „Kilka słow“ ir kitos grynai social-revoliucijiszkos pakraipos. Ilgą laiką dovanai lauže lietuviai galvas, mąstydami ir n‘iszmislydami koks neprietelius galėjo užterszti Lietuvos dirvą tokioms usnims ir dilgėlėms. Neviens tėvynės mylėtojas su pasistebėjimu ir rupestinga iszgąsczia uždavė sav klausymą: kas per priežastis taip navatno apsireiszkimo? kas davė progą lenkų socijalistams kisztis į mųs naminius reikalus? kur yra raszytojai, spaudįtojai ir platįtojai minėtujų rasztelių.... Autoriaus nebuvo jokio, o apaczioj‘ stovi: „Vilna w drukarni Maryi Krasowskiej“, — aiszku, visai iszmislyti paraszai.... Pasirodė nepoilgam, jog tai darbas vieno isz garsių musų „patrijotų“, kurs lyginai tûkart netekęs darbo savo spaustuvėje, atsakius „Varpo“ bei Ukinįko“ redakcijai nû jo maloningos dalyke spaudinimo pagalbos, dėl tevynės labo griebėsi prie iszleidimo minėtujų socijalistiszkų rasztų... Pasispiriant ant szio fakto, drąsiai galima spręsti, jog ir sziądieninė literatiszka „surprise“ nekeno kito yra darbu, kaip togi nepa-

(Pabaiga ant puslapio 292).

LIETUVOS ISTORIJA

nů seniausiu gadyniu iki Lublino unijai.

PARASZYTA SIMANO DAUKANTO BUVUSIOJO VILNIAUS UNIVERSITETO PHILOSOPHIJOS MAGISTRO.

(Tąsa).

Siaubė jau rimti pulkai Lietuvių ir Żemaiczių visomis szalimis plėszdami ir drevėdami, kurie kur užeidami, ko kardu neveikė, tą ugnia gaiszino. Tům tarpu d. mistras, patelkęs Lenkus ir kitus Gudus, surinkęs visus kryżeivius ir meldżionis daugiau ne 40,000 kareivių lygmėse Pitavos skudrino kareivius tenai, drąsindamas taip, buk graudżiai sakęs, jog kareiviai jo klausydami verkę it lytuś lyjęs. Iszsispaviedojus visą kariauną klupanczią vyskupai palaimino, lugodami nů Dievo pergalę jai suteikti. Vindrich Kniprode, d. mistras, taip pastiprinęs visudrąsiůsius kareivius visos Europos, traukė ant Lietuvių ir Żemaiczių lėbaujanczių, kurie, iszgirdę d. mistra su tokia galybe ateinant, tůjaus visus savo kareivius isz kiemų sutraukė ir į abazą ant yrų Rudavės pilės sustojo, kur ir d. mistras su savo kariauna atėjo. Kas apraszys tůs laukus, tas lygmes neapregiamas, kuriose 70,000 joties Lietuvių ir Żemaiczių, o daugiau ne 50,000 kryżeivių ir meldżionių visos Europos niuksojo. Ir tarsi giminės visos pasaulės susirinko jos valdżia varżytis: żvengimai żirgų, klegėsis svieto, tranksmas ir bildėjimas ginklų tolymose giriose ożė. Timsojo jau abi pusi rindose, o kareiviai jau ilgėjosi laukdami żenklo muszos. Lietuvių deszinůju sparnu rikavo Olgerdas, o kairiůju Keistutis. Kryżeivių kariaunos deszinůju maczelga, o kairiůju pats mistras. Ausztant karvedżiai Lietuvių, suputę trimitą karėn, gulo visa rinda ant kryżeivių ir vienu susirėmimu grumėsi-grumėsi ik pusdienio su tokia narsybe ir aitra, jog ragotinės poszkėdamos szerpetojo, kardas żaibůdamas abiem pusėm tviskėjo; jau neapregiami lydimai, nukriekti ragotinėmis ir kardais, jau seidokais ir vilycziomis kritusiujų rustavo, kuriůse czia svietas malkomis suverstas niuksojo, aure żirgų szusnys sumusztas kezojo, kad tům tarpu gyviejie it pasiutę pergale dar tebsivarżė; jau priesz pietus eilios kryżeivių deszinio jo sparno gurti pradėjo, d. mistras, tą regėdamas, norėjo padrąsiti savo kareivius, darin metės visupirmasis Keistutis, kůnarsesniai ant jo gulo; mistras keliais kirczíais sunkiai įżeistas pakrito ir aiszkiai butų kliuvęs į nagą Żemaicziams, jei paregėję brostviai nebutų antpůlę ir Żemaiczių kekę iszdrapstę; susirėmė antrą kartą it liutai, nors Żemaicziai virszų gavo, vienok mistro nebįgavo: kaipogi sziems besigrumiant, kiti kryżeiviai į szalį kruviną pabogino. Stokůdami kryżeiviai paties mistro pradėjo jů didesniai gurti, tą regėdamas d. marczelga kryżeivių Szindekop stojo į jo vietą ir, grusdamiesi į pryszakį neprietelių, nudurė tulus kryżeivius, kurie jam liepiant negrįżo akal (atgal) ant Lietuvių, kurių sparnas buvo beniuksąs nů to, jog Olgerdas, regėdamas jaunůju kuningaikszcziu Vytautą ir Jagailą toli įsikirtusius į eilias kryżeivių, krupaudamas pavojaus, suputino trimitus, liepdamas jiemdviem grįżti, kuriůdu begrįżdami sujaugė visurimtąjį Lietuvių pulką, kursai, regėdamas kuningaikszcziu grįżtant, liovės neprietelius raminti ir ėmė jůdu nů pavojaus skliautyti. Kad tům tarpu kryżeiviai kůnarsesniai visa siena gulo. Lietuviai traukdami per ploną ledą įlużo ir daug iszskendo. Żemaicziai kairiame sparne it liutai dar grumėsi, nės Keistutis regėdamas, jog viensai su Żemaicziais neatsiturės priesz visus kryżeivius jau brėksztant suputino trimitus taippat atsitraukti. Szindekop, norėdamas pribaigti Lietuvius, vyjo jůs įkandėn naktį pagal, bet Keistutis, staigu atsibloszkęs ant kryżeivių, taip narsiai jůs surėmė mėnesienoje, jog pats marczelga užsiaustas su kestiniu nů Vaiszvilaus, kieżtirėjęs nů żirgo, żekterėjo, 96 komturus arba jenirolus, 200 brostvių ir daugiaus ne 10,000 svieto, delcziai żibinant, karvietėje paklojo. Lietuvių maż ką daugesniai atliko toje rustoje dienoje. Nieksai to nakties nůkriczio kryżeiviams nedidino: kaipo smertis jų marczelgos Szindekop. Vienok kryżeiviai minavoniai tos pergalės dvi bażnyczias muro pastrunyjo, vieną yrose Rudavės pilės, atrą Lieplaukyje, kurioje dar paveiklas atpaiszytas tos rustos dienos ilgą laiką kybojo. Sziądien dar żmonės ardami Rudavės laukus arba kasdami randa surudėjusias ragotines, kalavijas ir szarvų skiautes, kaipo paskůjus żenklus tos kruvinos dienos. Lietuviai vienok grobį sugrietą Parusnyje, kurį buvo pirm muszos tolymose giriose paslėpę laimingai namon parvirdė. Tas dar stygavoja Lietuvius nebuvus nů Vokieczių paveiktais, jog Keistutis nemindamas dabar minavotą nůkritį, tą paczią vasarą, antru atvėju, Parusnį nusiaubė. Nů to galima manyti, jog Lietuvos galybė, retai kůmet pribloksztа, bet niekůmet pergalėta nebuvo.

Nebgalėjo Lietuviai tolesniai kryżeivių ir kitų Vokieczių betremti, nės turėjo sukti savo galybę ant kitų neprietelių: kaipogi minavojau virsziaus, jog Dimitrij, Maskolių d. kuningaiksztis, buvo sugrążinęs Mikolui Tverų kuningaiksztystę, bet, jutęs Lietuvius įnikusius į kares su kryżeiviais, ėmė vėl kariauti Mikolą, kuriam užėmęs piles Zubcov ir Mikolin, daugybes ukėsų iszvarė į vargas. Mikolas, Tverų kuningaiksztis, nors regėjo vienas pats neatsiturėsiąs, bet negalėjo telkti Lietuvių savo užtarytojų, kariaujanczių jau su kryżeiviais, jau su kalavijonimis, nės, żinodamas Lietuvius gerůju gyvenant su Tautoriais, ketėjo ir tůs paskutinius sukelti ant Dimitrijo: to dėjus nukeliavo į Tautoriją pas kaną Mamai, kursai, brukant Lietuvos siuntiniams, nevien żmoniszkai jį vaiszino, bet dar patvirtinęs minavotas kanas, kaipo valdimieras visų Maskolių, didżiůju Tverų kuningaikszcziu ir grįżtanti namon su tokiu rasztu palydėjo lyg pilės Vladimiero pa-Kliazmėje. Nujautęs tą Dimitrij, Maskolių d. kuningaikszstis, užstatė ant kelio sargtis, liepdamas Mikolą nutverti kursai vienok, nů vienos į antrą vietą vyjamas, vos benuspruko su didżiu vargu į Vilnių pas savo szvogerį Olgerdą.

Dimitrij tům tarpu nekakinosi, kaip sakiau, nuteriojimu Tverų kuningaiksztystės, nės bloszkėsi į Lietuvą, apgulo tenai pilę Bransk ir siaubė apygardas Smolensko. Darin Olgerdas, nubaigęs laimingai karę su Padaugavio Vokiecziais, rįżosi traukti į Maskovą ir Dimitrijį drausti.

(Toliaus bus.)

(Pradżia ant puslapio 290).

siektojo savo iszmislûse kas lin darymo geszeftų vardan „tėvynės labo“; musų olaus ir mokslingo lietuviszkos dirvos tersziko; „Apszvietos“, „Naujos Auszros“ „Tetutės“, ir kitų didei svarbių laikraszcziųiszleidėjo„Sztukaunų dainų“ ir tam panaszių gražių pasakų ir pasakėlių iszdavėjo, autoriaus garsios savo cinizmu ir atkakliumu broszuros po vardu: „*Dievas, dangus ir pragaras*“, už kurią dar gi mes amerikiecziai nė nepasirupinam iksziol garbingam autoriui atsimokėti. Garsusmusų tautos votis irszantazistas, begėdiszkame savo cinizme neatsiżiuri nė ant jokių prigimtų tiesų — priraszydamas minėtą savo szlamsztą kasztais Baltimorės parapijonų. Toks dalyks man ding ne gal but užtylėtas..... Vienu żodżiu yra tai Bitėnų „Martynėlis“.....

Taigi prie virszaus minėtų užtarnų to garbaus vyro Lietuva tur dar gi priskaityti ir szias tris naujai iszėjusias knįgutes? „*Nusidavimai isz burų maisztų* „*Vokietijoje*, nů 1495–1526 m.“, „*Amżiaus galas Poponsko Pyloto*“, ir „*Sapnų kningelės*, iszguldanczios kiekvieną sapną ir kas ateitėje stosis“. Visos trys iszdůtos „Kaune, 1893 m., kasztu szvento Dzidoriaus draugystės“.

(Dar neviskas).

Lietuviszkas Daktaras!

Tik ką atvažiavo isz Lietuvos tikrai lietuviszkas didelio mokslo daktaras p. J. M. Stupnickis ir atidarė dabartės savo ofisą Plymouth, Pa., 111 Main str. Todėlgi, jei kas isz musų brolių arba seserų serga arba apsirgtų, linkiame atsilankyti pas savo taůtietį p. Dr. Stupnickį, kuris jums suteiks visokias rodas gražioje lietuviszkoje kalboje. Ofisas jo atidarytas kasdien nů 9 ryto iki 3 popiet.

Kurie norės rodas gauti per laiszkus nů p. Dr. Stupnickio, tegul siunczia gromatas į „Vienybės“ Redakciją.

Balius! Balius!

Didelis puikus dar iki sziol nebuvęs Pittstono jaunikių draugystės balius!! bus 26 d. Birželio Pittstone, Pa., ant salės„ Armory Hall“, grajis lietuviszka orkestra taip grynai lietuviszkus szokius, kad bobelės su seniukais neiszkes neszokę, todėl jus jauni broliai ir seserys, maloniai praszome neužmirszkite ant to baliaus atsilankyti netiktai isz vieno Pittstono, bet ir isz visų apylinkių. Pelnas nů baliaus eis ant įtaisymo Pittstono lietuviszkos bažnyczios naujų su trubomis vargonų. Prasidės ant 7 vakare. Tikietas tiktai 25 c.

Didei Puikus Balius!

bus keliamas 25 d. (panedėlyje) ant salės „Snees“, Carbondalle Pa., ant naudos szv. Stanislovo draugystės.

Gražiai praszome visus Brolius ir seseris, netik vietinius, bet ir iszapylinkių, atsilankyti ant baliaus. Muzikantai bus grynai lietuviszki ir grajis lietuviszkus szokius.

Tikietas — — 35 c.

Kningos

Kninga giesmių arba Kanticzkos	„	75c.
150 Psalmu Dowido karaliaus ant paveikslo kanticzkų		75c.
Gyvenimas Viesżpaties Jezaus Kristaus,		75c.
Istorija seno ir naujo istatymo su abrozėl.		15c.
Istorija seno istatymo	„ „ „	25c.
Gyvenimas Marijos	„ „	20c.
Menuo Szwencziausios Marijos Panos		30c.
Sopulej Motynos Diewo	„ „	20c.
Evangelijos supuikeis apdaraše		1,00c.
Gyvenimaj Szwentuju, ant viso metų kożnos dienos, pirma, antra, treczia ir ketvirta dalis už kożną dalį po	„ „ „	65c.
Gyvenimas szv. Benedikto Labro	„	10c.
Stebukłai Dievo Szvencz. Sakramente		40c.

Istoriszkos knigos svietiszkos įtalpos.

Istorija Lietuvos	„ „ „	30c.
Trumpa senovės Lietuvių Istorija		10c.
Aplinkrasztis kun. Petravyczlaus į Vilniaus dżiakonystės kuningus 1870 m.	„	5c.
Už ką mes lenkams turime buti dėkingi arba nedėkingi, gražį knįgutė kurioje apraszyta visi musų prietikiai su lenkais nů pat krikszto Lietuvos		5c.
Żiponas bei żiponė	„ „	40c.
Żirgas ir vaikas	„ „	20c.
Vytautas didis Lietuvos kunįgaikszlis		30c.
Apie senovės Lietuvos pilis	„	10c.
„Auszra“ keturių metų puikiůse apdaraše po $1.25 kninga, visas perkant		4.00c.

Knįgos poetiszkos.

Senkaus Jurgis	„ „	15c.
Vitolioranda, puikus poematas isz senovės lietuvių gyvenimo, 2 knįgos		1.25c.
Důnelaiczio pavasario linksmybės		10c.
Konradas Valenrodas	— —	10c.
Tėvyniszkos giesmės	— —	5c.
Jůkaunos dainos	„ „	5c.
Naujos dainos	„ „	10c.
Birutės dainos	„ „	10c.
Tėvynainių giesmės	„ „	40c.
Pirmutinis dagtinės varytojas puiki komedija		5c.
Ponas ir Mużikai, Drama penkiose permainose, paraszyta Aleksandro Gużuczio,		15c.

Apysakos.

Palangos Juze, linksmi skaitymai	„	20c.
Kas teisybė tai nemelas puikios apysakėlės isz lietuvių gyvenimo		15c.
Pajudįkime vyrai žemę, puiki apysaka paraszyta patrijotiszkoje dvasėje pagal vengriszką pono A. isz B. autoriaus knįgutės „Kas teisybė tai ne melas		15c.
Pasaka ape Szaltabuzius (jůkinga)		5.
Žiemos vakaro adynėlė, vokiszkom raidėm		20c.
Mużikėlis	„ „ „	15c.
Vaikų kningelė	„ „	15c.

Moksliszki rankvedżiai ir kitokios knįgos

Lietuviszka Gramatika paraszyta kunįgo Mikolo Mieżinio		50c.
Abėcėla	„ „	30c.
Kninga dėl iszsimokinimo rokundų		25c.
Kninga dėl iszsimokinimo visasvietinės kalbos		15c
Apie buwimą Diewo	„ „	5c.
Grieszninkas priverstas metavotis	„	15c.
Pamoksłai apie trusą	„ „	5c.
Talmudas ir musų żydai	„ „ „	10c.
Szkala su kalba	„ „	20c
Prieszauszris	„ „	20c.
Kaip įgyti pinįgus ir turtą	„	30c.
Girtybė 5 1		10c.
Genių dėdė, graži pasakutė kur iszrodyta, kaip labai svietą slogina maskolių valdżia		5c.
Trumpa peržvalga lietuvystės darbų Amerikoje 20c., dėl perkupczių po		10c.
Kalendorius ant 1889 m. 25c. ir ant 1890 m.		10c.

Įvairios dvasiszkos knįgos,

Pamoksłai ant didżiųjų metinių szvencių ir didżiosios nedėlios,		50c.
Tiesos Żodżei,		35c.
Filiotea arba kelias į maldingą gyvenimą		50c.
Pokilis Szventųjų	„ „ „	15c.
Iszguldimas metiniu szwenczių labai naudinga kningelė		10c.
Mokslas Rymo katalikų	„ „	40c.
Kas yra griekas?	„ „	15c.
Nekaltybė	„ „	20c.
Vartai dangaus	„ „	15c.
Pekla, arba amżinas pragaras		75c.
Arielka yra nůdai; su illustracijomis		30c.
Garsas apie bajsybes Diewo sudo		25c.
Raktas į dangų	„ „	15c.
Didżioji nedėlia	„ „	5c.
Kaip Sumenią nuspakajįti	„	15c.
Vadovas į dangų	„ „	40c.
Prisigatavojimas ant smerczio	„	40c.
Draugija dėl duszių	„ „	5c.
Lietuviszkos miszios	„ „	10c.

Visoki Abrozėliai su maldelėmis po 5centus.

KNINGOS

ŁOCNOS SPAUSTUVĖS.

Lietuvos Istorija, nů seniausių gadynių iki Gediminui D. L. K., paraszyta 1850 m., Simano Daukanto. Kninga pirma, gaunama už		1,50c
Budas Senovės Lietuvių Kalnėnų ir Żemaiczių paraszytas Simano Daukanto, gaunamas už		1,00.
Istorija Katalikų Bažnyczios,	„	1,00.
Europos Istorija su żiamlapiais	„	50 ct
Lietuviszkos Dainos isz visur surinktos		200c.
Pasakojimas Antano Tretininko paraszė		vysk.
Żemaiczių Motiejus Valanczlauskas,		25 ct.
Ponas Bartkus, paraszė kun. A. Burba,		20 ct.
Dievaitis, apysaka szios gadynės		1,00 ct.
Apieka Diewo	„ „ „ „	$1,00.
Aukso Verszis, labai puiki drama	„	20 ct.
Bolesławas arba antra dalis Genowefos		30 ct.
Du puikus apraszymaj apie nedorybą żydo ir piktą augynimą wajku		$1,00.
Eglė, żalczių karalienė ir Iszgriovimas Kauno pilies 1362 m., du puikus dramatai paraszyti Aleksandro Gużuczio,		25c.
Historije gražios Katrukos ir jos visoki	„ „ „	ateitikimai 10c.
Historije apie gražę Magelonę, dukterį karaliaus isz Neapolio ir apie Petrą kareivį		40c.
Historije isz laiko Francuzkos	„ „	vainos Afrikoj' 30c.
Isz po budelio kalavijo ir Kajimas, dvi puikios apysakos, ant lietuviszko perdėjo V. Stag.		50c.
Istorija Septynių Mokintojų	„ „	ir Lietuvio Sapnas 50c.
Jurgis Miłosławskis	— —	80c.
Juozapas Koniuszewskis, arba kankinimas Unijotų po valdżia maskolijaus		50c.
Konstitucija dėl darbinįkų	—	10c.
Namelis pusteinįko	— —	75c.
Nedorybes Rymo Ciesoriu, historije isz łajko		
„ „ ponawojimo Nerono		80 ct.
Pujkus apraszymaj tikru atsytikimu isz		
„ „ czesu wajnos 1863 metu		40 ct.
Prawadnikas angelskos kalbos neabdar.		$1,00
„ „ „ abdarytas		$1,25.
Pujkus apraszymas apie Lietuvą	„	$1,00.
Rinalda Rinaldinas	„ „ „	$1,50 ct.
Senowes apraszymas apie Duktery		
„ „ Filypo Karejwio		50 ct.
Sumyszymas arba bajme tury dydeles akis		
Tykra tejsybe isz Suwałku gubernijos		15 ct.
Szwiesa Diewo	„ „ „ „	65 ct.
Titkus Persų Karalius,	„ „	25 ct.
Użsystanawik ant to geraj	„ „	50 ct.
Witas ir Korynna historije isz łajko persekiojimo Bažnyczios S. per Deokiecijana		95 ct.

Lenkiszkos kningos

maldų pargabentos isz užmarės.

Westchnienie duszy pobożnej, zbiór nabożeństw i pieśni z przydaniem Drogi krzyżowej, Gorzkich żali i psalmów „ „ „ „ „ 1,50 c.

Złoty Ołtarz czyli zbiór nabożeństw dla chrześcian i katolików „ „ „ „ „ 1,30 c.

Ołtarzyk czyli zbiór nabożeństwa dla młodzieży katolickiej „ „ „ „ „ „ 70 c.

Wyborek nabożeństwa dla młodzieży katolickiej 50 c.

Mały złoty ołtarzyk dla pobożnych dzieci katolickich „ „ „ „ 45 cent.

ISTORIJA Katalikų Bažnyczios gaunama yra pas Rev. A. Burba Plymouth Luz. Co. Pa. Box 1053, pas Rev. P. Abromaitį Jordan st. Shenandoah, Pa. kasztůja $1oo.

PIRMUTINĖ

UŽEIGA

dėl lietuvininkų pas

SILVESTRĄ PAUKSZTĮ

Edwardsville, Pa.

Jeigu sziczia atkeliausi,

Tai pas Paukszlį viską gausi.

Arielkų visokių, alaus gardaus, vyno cigarų ir t. t.

Ateik broli pamatyti,

Ir to visko pabandyti.

Kas nori gero tavoro gauti ir skanaus gėrymo ragauti, tegu atsilanko

pas **Joną Żukaucką**

Plymouth, Pa.